

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Кафедра теорії і методики дошкільної освіти

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДУ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ
ДІТЕЙ 6-ГО РОКУ ЖИТТЯ

Виконала: Занько Юлія Юріївна
магістрант спеціальності
012 Дошкільна освіта
ОПП Дошкільна освіта

Допущено до захисту
_____ **2023_р.**

Науковий керівник:
доцент І. Д. Куліш

Завідувач кафедри
_____ **А.П.Дмитренко**

Дата захисту: «__» ____ 2023_р.

Оцінка _____

Підписи членів ЕК:

Глухів – 2023р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І СІМ'Ї У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
1.1. Фізичний розвиток і виховання як наукова проблема	8
1.2 Характеристика особливостей фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку в сім'ї.....	12
1.3 Зміст і форми взаємодії ЗДО і сім'ї з фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку	18
Висновки до розділу 1.....	21
 РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ОПТИМІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
2.1 Методика констатувального етапу дослідження, характеристика рівнів фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку	27
2.2. Обґрунтування програми та методики формування етапу дослідження.	41
2.3.Оцінка ефективності процесу оптимізації взаємодії дошкільного закладу та сім'ї з фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку..	68
Висновки до розділу 2.....	79
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ.....	90

Вступ.

Актуальність дослідження обумовлена потребою сучасного суспільства у людях здорових, витривалих, вправних, життєздатних. З огляду на те, що основи здоров'я закладаються у перші роки життя людини, дослідження спрямоване на вивчення специфіки фізичного розвитку дитини четвертого-п'ятого років життя та визначення педагогічних умов оптимізації цього процесу. На важливості фізичного виховання дітей, починаючи з дошкільного віку, наголошується в Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», у Базовому компоненті дошкільної освіти України. Вказані нормативні документи підкреслюють важливість для забезпечення ефективного фізичного виховання об'єднання зусиль сім'ї та дошкільного закладу.

Сьогодні проблемі фізичного виховання дошкільників присвячено багато досліджень медиків, педагогів, психологів. Серед українських науковців заслуговують на увагу дослідження А. Бурової, С. Білоусової, Е. Вільчковського, О. Курка, Н. Денисенко, О. Дубогай, О. Долинної, О. Івахно, М. Єфименка, І. Лущика, Л. Поклад, М. Худолія, В. Шавровської та інших. Монографії В. Бальсевича, Л. Глазиріної, С. Лайзане, Н. Денисенко. А. Кенеман, Д. Хухлаєвої, В. Шебеко, С. Тітаренко лишаються класичними, базовими і визначають методологічні підходи до розв'язання проблем фізичного виховання дошкільників.

Як зазначають провідні фахівці, в дитинстві формуються життєво важливі базові рухові уміння й навички, створюється фундамент рухового досвіду. Одним з визначальних факторів формування здорового покоління, здатного до активної діяльності, навчання, праці, було й залишається фізичне виховання. Здорове, гарне тіло, граційні рухи – результат правильного фізичного розвитку.

В дошкільному дитинстві відповідальність за фізичний розвиток і виховання покладена на дорослих – батьків та педагогів. Аналіз наукової літератури свідчить, що традиції фізичного виховання в сучасній сім'ї вивчені недостатньо, не розглядається також питання про їхній вплив на

формування в дитини потреби в систематичних заняттях фізичними вправами. Також дотепер відкритим залишається питання про її роль та місце в цілісній системі фізкультурно-оздоровчої роботи. В умовах військової агресії питання фізичного виховання дошкільників практично не досліджується. Однак сім'я, як багатогранна система, у своєму впливі на формування основ фізичної культури дитини має величезний вплив, що доводиться вітчизняними дослідниками: Г. Апанасенком, О. Ващенком. Саме тому, проблема взаємодії ЗДО з батьками, пошук ефективних форм і методів була, є й залишатиметься актуальною. Особливого значення вона набуває в контексті оздоровчої діяльності в сім'ї.

Самобутність вітчизняної системи самореалізації особистості виявляється у зростанні ролі сім'ї як головної ланки виховання дитини. Водночас причинами недостатньої уваги сім'ї до проблеми фізичного виховання дітей є низький рівень фізкультурної грамотності батьків, неправильно обраний авторитарний стиль спілкування з дитиною, недостатнє володіння практичними навичками з організації і проведення форм фізичного виховання у сім'ї (Е. С. Вільчковський, А. І. Єгорова, В. В. Лесик). Відомо, що вирішальний вплив у залученні дітей до фізичних вправ має особистий приклад батьків, їхні ціннісні орієнтації, спільні заняття з дітьми, фізкультурна грамотність, у тому числі правильна оцінка виховного значення занять фізичною культурою і спортом (А. К. Атаєв, У. М. Бутіна, Б. В. Сермеєв, В. І. Столяров).

Особливо важливою є педагогічна взаємодія навчального закладу і сім'ї, за якої можна досягти позитивних результатів як у фізичному вихованні, так і в розвитку особистості дитини (А. Т. Акбаров, М. М. Безрукін, В. А. Букарєв, Е. С. Вільчковський, І. І. Петренко, В. В. Лесик, А. В. Мерлян). Саме тому педагогічні колективи, зацікавлені в наданні кваліфікованої допомоги батькам з формування та збереження здоров'я дітей, мають взяти на себе відповідну освітню функцію, організувати роботу з батьками і тим самим сприяти підвищенню їхньої

фізкультурної грамотності, зміні ставлення до фізичного виховання. Без сумніву, важливим напрямом до такої взаємодії є педагогічне навчання батьків, певні аспекти якого розкрито в працях З. Г. Зайцевої, Д. М. Махліна, В. Г. Постоного. Разом з тим традиційна соціально-виховна робота виявляється зараз малоефективною, про що свідчать наявні *суперечності* між:

- необхідністю здійснення систематичної ефективної роботи з фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти з сім'єю і недостатньою теоретико-методичною розробленістю даної проблеми;

- провідною роллю батьків і педагогів у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку та їх невідповідністю до такої взаємодії.

Кожний дошкільний навчальний заклад не тільки виховує дитину, але й консультує батьків з питань виховання дітей. Педагог дошкільного закладу – не тільки вихователь дітей, але й партнер спілкування з батьками з проблем їх виховання, зокрема фізичного.

На сучасний дошкільний заклад покладено відповідальність за реалізацію у педагогічну практику гуманістичних цінностей не лише по відношенню до дітей, а й до членів їх родин. Підвищена увага вітчизняної психолого-педагогічної науки до цієї проблеми не випадкова, позаяк перенесення акценту в освіті, загалом та в дошкільній, зокрема, зі знаннєвої парадигми на розвиток повноцінної, духовно-моральної, творчої особистості потребує актуалізації нових засобів здійснення освітнього процесу в дошкільному закладі.

Нині актуальним є питання формування здорової дитини у взаємодії дошкільного закладу і сім'ї, прищеплення педагогічної культури батькам. Упродовж останнього десятиліття означену проблему в Україні досліджували у контексті: педагогічної просвіти батьків (О. Добош, Т. Поніманська); специфіки співпраці працівників дошкільних навчальних закладів із сім'ями в різних аспектах виховання дітей (Г. Беленька, О. Богініч,

О.Кононко, Н. Кот, Т. Фінчук). Однак, спостерігається певна обмеженість наукових праць та методичних посібників, у яких би розглядалися питання взаємодії дошкільного закладу і сім'ї з питань сімейного виховання дітей старшого дошкільного віку.

У зарубіжній літературі висвітленню питання фізичного розвитку дітей раннього віку присвячені роботи О. Демидової, І. Кіргінцевої, В. Кудрявцева, Т. Левченкової, Т. Лісцкої, О. Олейнікової, В. Поліщук, Ю. Родіної, С. Філіппової, А. Юшина та інших.

Відтак педагогічна та професійна значущість, необхідність пошуків нових раціональних шляхів вирішення даної проблеми зумовили вибір теми наукового дослідження: «Педагогічні умови взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку».

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність педагогічних умов забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку.

Об'єкт дослідження – процес фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку в дошкільному закладі та сім'ї.

Предмет дослідження – педагогічні умови взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку та взаємодії ЗДО й сім'ї.
2. Визначити критерії й показники фізичної вихованості старших дошкільників, виявити її рівні.
3. Експериментально перевірити ефективність педагогічних умов взаємодії дошкільного закладу і сім'ї у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку.

4. Розробити рекомендації для вихователів щодо успішної взаємодії дошкільного закладу і сім'ї з питань фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку.

Гіпотеза дослідження – процес взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку буде ефективним за таких умов:

- формування у дітей ціннісного ставлення до власного здоров'я;
- доцільного поєднання індивідуальних та групових форм роботи дошкільного закладу з сім'єю у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку;
- осучаснення змісту і дистанційних форм фізичного виховання молодших дошкільників.

Методи дослідження – теоретичні: аналіз, узагальнення, синтез, систематизація наукових даних; емпіричні: спостереження, констатувальний, формувальний та контрольний експерименти; методи математичної статистики, узагальнення даних: якісна і кількісна обробка та інтерпретація даних.

База дослідження - заклад дошкільної освіти «Дзвіночок» м.Полтава. Усього до дослідження було залучено 44 дитини старшого дошкільного віку.

Наукова новизна й теоретична значущість: охарактеризовано особливості фізичного розвитку дітей старшого дошкільного віку; визначено критерії оцінки й рівні фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку. Охарактеризовано сучасні форми взаємодії ЗДО і сім'ї з питань фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку.

Практичне значення дослідження: розроблено ефективну систему організації взаємодії дошкільного закладу і сім'ї з питань фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку, а також практичні рекомендації для вихователів щодо успішної взаємодії дошкільного закладу і сім'ї.

Структура роботи. магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел із 58 найменувань, 7 додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І СІМ'Ї У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.

1.1. Фізичний розвиток і виховання як наукова проблема

Згідно положень провідних фахівців, фізичний розвиток людини – це комплекс морфо-функціональних властивостей організму, що визначають масу, щільність, форму тіла, його структурно-механічні якості й рівень вікового біологічного розвитку індивідуума в момент обстеження [42, 3].

Як зазначають провідні фахівці Е. С. Вільчковський, О.І. Курок, фізичний розвиток - це процес становлення та змін біологічних форм та функцій організму людини під час її індивідуального життя. Він оцінюється рівнем антропометричних та біометричних показників (маса та довжина тіла, окружність грудної клітки та ін.), фізичних якостей (швидкості, спритності, сили, витривалості, гнучкості), показників формування постави (вигинів хребта, відстані між кутами лопаток та ін.) [38, с. 4].

Фізичний розвиток дітей є показником рівня функціональної зрілості організму і є одним з важливих критеріїв для характеристики санітарно-епідеміологічного благополуччя населення, у тому числі дитячого. Через недовершеність процесів росту і розвитку організм дитини шкільного віку є дуже чутливим до впливу змін, які відбуваються в оточуючому довкіллі.

Більшість науковців фізичним розвитком дітей вважають стан морфологічних та функціональних властивостей організму та рівень біологічного розвитку. Фізичний розвиток дитини у кожній період життя – це комплекс морфо-функціональних характеристик для забезпечення фізичної дієздатності, виконання фізичних, навчальних і трудових навантажень відповідно до морфо-функціональних можливостей школярів різного віку і статті. Оскільки дитина перебуває у стані постійного росту тотальних розмірів тіла та розвитку його функцій, фізичний розвиток відображає динаміку процесу. Тому фізичний розвиток слід розглядати як процес

обумовлених віком змін тотальних розмірів тіла, його пропорцій, зовнішнього статусу та функцій.

Фізичний розвиток дитини оцінюється шляхом порівняння даних зросту, маси тіла, окружності грудної клітини з показниками цих же величин за стандартами для дітей відповідної статі й віку. Оцінка фізичного розвитку дитини віком до 3 років проводиться на підставі «Норм зросту», які розроблені ВООЗ в 2006 році і рекомендовані для використання замість нормативів, запропонованих раніше Національним центром статистики охорони здоров'я та ВООЗ [49, 10].

М. Зубалій з позицій теорії і методики фізичного виховання дав таке визначення поняття фізичного виховання: “Фізичне виховання – складова частина загального виховання; спеціально організований процес, спрямований на зміцнення здоров'я і загартування організму людини, гармонійний розвиток її функцій і фізичних можливостей, формування важливих рухових здібностей, навичок та вмінь. Фізичне виховання здійснюється в єдності з розумовим, моральним, естетичним і трудовим вихованням і навчанням”.

Фізичне виховання в дитячому садку як цілеспрямований педагогічний процес здійснюється всією системою організаційних форм, які передбачено програмою (щоденні заняття фізкультурою, ранкова гімнастика, рухливі ігри та ін.) [9, с 6].

Наука про фізичне виховання на сучасному етапі розвивається швидкими темпами і постійно поповнюється новими даними наукових досліджень, якими займаються філософи, соціологи, педагоги, психологи, біологи, медики та представники інших наук. Спеціалісти з теорії і методики фізичного виховання узагальнюють і творчо синтезують наукову інформацію, яку отримують суміжні науки. Все це дало змогу підготувати цікаві праці та монографії з питань теорії і методики фізичного виховання, а також спортивного тренування (Б.А. Ашмарін, В.М. Заціорський,

В.О. Запорожанов, В.М. Дячков, Л.П. Матвеев, В.М. Платонов, В.П. Філін та ін.) [38, с. 4].

Питання фізичного виховання дітей дошкільного віку завжди було актуальним у дослідженнях багатьох педагогів та науковців. Фізичне виховання за Е. С. Вільчковським та О. І. Курком - це організований педагогічний процес, спрямований на морфологічне і функціональне удосконалення організму людини, формування і поліпшення її основних життєво важливих рухових вмінь, навичок і пов'язаних з ними знань. Фізичне виховання в дитячому садку як цілеспрямований педагогічний процес здійснюється всією системою організаційних форм, які передбачено програмою (щоденні заняття фізкультурою, ранкова гімнастика, рухливі ігри та ін.) [38, с. 6].

Дослідники О. В. Ільїн, Н. Ф. Денисенко та інші вказали, що на процес фізичного виховання дітей впливають емоційні переживання дитини. О. В. Ільїн визначив ефективні шляхи формування емоційної сфери дошкільника у процесі фізичного виховання, виявив роль деяких складних моральних почуттів і вольових рис характеру та визначив раціональні методи їх виховання у дитини в процесі занять фізкультурно-оздоровчою діяльністю.

На думку автора, повнота і глибина формування позитивних емоцій, почуттів і морально-вольових якостей дітей старшого дошкільного віку перебувають у прямій залежності від конкретних умов організації навчально-виховного процесу та створення відповідного оздоровчого середовища у сім'ї. Він відзначив, що за умов умілої, методично правильної організації виховання у дітей створюються оптимальні емоційні стани, що сприяють засвоєнню ними відповідних знань, позитивно впливають на процес формування рухових навичок. І навпаки, астеничні емоції демобілізують вольові зусилля дітей, знижують їхню рухову активність, гальмують процес формування правильних рухових навичок. Учений стверджує, що найефективнішим засобом формування емоційної сфери дошкільників у процесі фізичного виховання є змагальний метод проведення занять, який

сприятливо впливає на швидкість рухових реакцій, зростання м'язової сили, покращення координації рухів, підвищення здатності до сприйняття і відтворення рухів та формування рухових навичок. Автор звернув увагу й на те, що головна роль у створенні оптимальних емоційних станів дітей засобами фізичної культури належить батькам, їхнім особистісним якостям, педагогічній майстерності та досвіду.

Н. Ф. Денисенко показала значимість задоволеності від занять фізичною культурою як одного з факторів педагогічного управління діяльністю дитини та підвищення ефективності процесу фізичного виховання. Вона розглядає задоволення від занять фізичною культурою як складне багатокomпонентне емоційне утворення, що включає окремі види задоволеності основними сторонами фізкультурно-оздоровчої діяльності (умовами, змістом занять, спортивними результатами, взаєминами з батьками). Н. Ф. Денисенко наголошує, що формування такого задоволення суттєво впливає на процес фізичного виховання дітей у сім'ї [36, с.32].

Науковці О.В. Вавілова, Е.С. Вільчковський, Т.І. Осокіна та ін., які розробляли проблему розвитку фізичних якостей (спритності, швидкості, сили та ін.), вважають, що навчання рухових дій – важлива сторона педагогічного процесу на заняттях з фізичної культури, де в єдності формуються рухові навички та розвиваються фізичні якості дітей різних вікових груп [38, с. 4].

О. М. Козленко, Н. М. Хоменко та інші, досліджуючи мотиви занять фізичною культурою дітей молодшого шкільного віку, вивчали окремі фактори та умови становлення мотивів як самостійних чинників, здатних впливати на діяльність дітей та їхнє ставлення до занять фізичною культурою. О. М. Козленко визначив головні та другорядні фактори, що викликають мотиви, які безпосередньо спонукають дітей займатися фізичною культурою (прямі мотиви), і ті, що впливають опосередковано (непрямі мотиви). Прямими мотивами є: зміцнення здоров'я, розвиток фізичних якостей, прагнення стати чемпіоном, сформувати певні рухові навички, бути

схожим на батьків, старших товаришів, на відомих спортсменів. Серед факторів, що впливають на становлення непрямих мотивів, він виділив такі: поради та особистий приклад батьків, друзів, звичка виконувати фізичні вправи, вплив навчального закладу, вихователя, інструктора з фізичного виховання, різних форм пропаганди. Автор також відмітив, що у сім'ї найбільший вплив на прояв прагнення дітей до фізичної активності спричиняє приклад батьків та їхня увага до успіхів дітей, створення умов для домашніх занять фізичними вправами.

1.2. Характеристика особливостей фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку в сім'ї.

Поняття "Фізичне виховання" - про що свідчить уже сам термін, входить до загального поняття "виховання" в широкому сенсі. Це означає, що, так само як і виховання взагалі, фізичне виховання є процесом створення сприятливих умов для повноцінної реалізації та збагачення потенційних фізичних можливостей зростаючої особистості.

Як зазначають провідні фахівці, зокрема Е.С.Вільчковський, Л.Ф.Островська, Л. Калуська, І.Литвиненко, важливу роль у фізичному вихованні дітей відіграє сім'я. Сім'я — мала соціально-психологічна група, члени якої пов'язані шлюбними або родинними стосунками, спільністю побуту і взаємною моральною відповідальністю.

Згідно наукових досліджень Л.М.Маценко, сучасна сім'я значно відрізняється від тої, якою вона була не те, що десятки років тому, а й від сім'ї початку 90-х років. Вона стала більш незалежною, відкритою для інтеграції в неї інших культур і водночас агресивнішою, підпорядковуючи зміст своєї життєдіяльності завданням виживання. Триває процес переоцінки цінностей або зміщення їх акцентів в ієрархії особистісної системи цінностей сучасної молоді. Характерна ознака сучасних молодих сімей – брак

можливостей щодо якісного виконання своїх функцій, зокрема господарсько-побутової, рекреативної, виховної, комунікативної. Це спричиняє суттєве зростання кількості конфліктів, нетерпимість і порушення загального позитивного мікроклімату, втрату стабільності емоційного підґрунтя [12]

Неабияка значущість родини, в плані нашого дослідницького задуму, зумовлена особливостями її безперервного впливу на дітей. Важливо, що вона виховує не тільки за допомогою безпосередніх виховних впливів, а й, як це доведено науковцями, на морально-чуттєвому і навіть інтуїтивному рівні, що забезпечує високу ефективність досягнутих результатів та їх довготривалість.

Цілком природно, що родинне виховання має специфічні педагогічні можливості щодо формування у дітей цінностей здорового способу життя. Дослідити і з'ясувати провідні шляхи і засоби оптимізації процесу фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у сім'ї становить один із провідних аспектів нашого дослідження.

Загально визнано як теоретиками, так і практиками, що тепер вклад сім'ї у фізичне виховання дітей є недостатнім. Це пояснюється недооцінкою значущості фізичних вправ, браком педагогічної інформації, некомпетентністю батьків щодо формування фізичної культури дитини, недостатньою обізнаністю з нормами і законами гігієни, низьким рівнем організації роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї. Можна погодитися з твердженням О. Д. Дубогай, що фізичне виховання дітей потрібно розпочинати з виховання батьків.

«Здоров'я – це коштовність, і до того ж єдина, заради якої варто не тільки не шкодувати часу, сил, праці і усіляких благ, а й пожертвувати часткою самого життя, оскільки без нього саме життя стає нестерпним і принизливим» – ствержував М. Монтень [11]. Фізичне виховання дітей у сім'ї – важливий обов'язок батьків, це, насамперед, постійна турбота батьків про збереження і зміцнення здоров'я дитини, про загартування організму

дитини, дотримання режиму дня, систематичні заняття з дітьми фізичними вправами [43].

Постає потреба уточнити або й повністю змінити концептуальні підходи щодо фізичного виховання дітей у сучасній українській сім'ї. Рівень фізичного виховання залежить, в першу чергу, від сім'ї, де повинні створюватися умови для нормального фізичного розвитку та профілактики захворювань, щоденно повинно здійснюватися керівництво фізичним вихованням дітей, дітям необхідна допомога старших у доборі інвентаря, обладнання місць для занять, в оцінці фізичного розвитку і фізичної підготовленості, у проведенні міжсімейних змагань, екскурсій тощо. Означене дозволяє рельєфніше уявити багатогранність і складність проблеми, що вивчається.

Осмислення накопиченого досвіду фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми дає підстави стверджувати, що немалу роль у розв'язанні цих завдань відіграє характер ставлення батьків до занять фізичною культурою. До того ж, В. І. Жолдак становив, що місце фізичної культури і спорту в бюджеті вільного часу сім'ї визначається, головним чином, саме ставленням до цього людей. Це ставлення, регулюється ціннісними орієнтаціями, і має двоякий характер. Вербальне ставлення, що притаманне більшості людей, не відповідає реальному, тобто такому, яке виражалось б в активній фізкультурно-оздоровчій діяльності. Звідси необхідність формування такого рівня ставлення, яке виражалось б в активних заняттях фізичною культурою.

За твердженням А. Гречишиної, у процесі сімейного виховання у батьків обов'язково виступають дві його важливі і тісно зв'язані між собою сторони: пізнання дійсності в процесі виховання і ставлення до неї. Якщо процес пізнання становить головний зміст освіти батьків, то формування ставлення до дійсності — основу виховання дітей. Суб'єктивне ставлення батьків до фізичної культури і до занять фізичними вправами і спортом дітей виступає детермінантом їх культурної активності в сім'ї і важливою умовою, яка визначає і оптимізує фізкультурно-оздоровчу діяльність їх дітей. З огляду на

вищезазначене, особливої уваги заслуговують питання, пов'язані з характером ставлення батьків до актуалізації інтересу дітей та формування в них звички до занять фізичною культурою і спортом як визначального фактора зміцнення здоров'я.

П.Сварковська вважає, що фізичне виховання дітей у сім'ї складається з двох аспектів: практичного і теоретичного. Як правило, батьки розуміють фізичне виховання тільки як відвідування дітьми фізкультурних гуртків та секцій для подальшого заняття спортом. Практичний аспект фізичного виховання дітей у сім'ї повинен включати такі форми: особистий приклад батьків; систематичне виконання режимних процесів впродовж дня (ранкова гімнастика, загартування, фізкультурні заняття); активне фізкультурно-оздоровче дозвілля (прогулянки та ігри на свіжому повітрі у будь-яку пору року, походи, екскурсії). Але для успіху в практичному вихованні фізично розвинутої дитини, батьки повинні усвідомлювати і створити теоретичний його аспект, тобто надавати дітям необхідні знання з питань фізичного виховання, ведення здорового способу життя. Теоретичний аспект фізичного виховання дітей у сім'ї включає в себе такі форми: читання казок; перегляд передач з участю дітей, з наступним їх обговоренням; бесіди на різні теми (збереження здоров'я, значення загартування, значення ранкової гімнастики, тощо), відвідування спортивних змагань і їх обговорення та ін. Теоретичні форми фізичного виховання дуже важливі, але вони стануть по-справжньому ефективними лише у поєднанні з практичними формами, які направлені на розвиток і закріплення навичок фізичного виховання [23].

Знання сутності фізичного виховання дітей – одна з необхідних педагогічних умов наукового вирішення проблеми фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у сім'ї, стверджує Е.С. Вільчковський. Завдання фізичного виховання дітей у сім'ї надзвичайно важливі і вимагають конкретного їх вирішення з боку батьків та близьких людей, які оточують дітей. Батьки повинні чітко уявляти собі завдання фізичного виховання дітей, щоб здійснювати цей процес цілеспрямовано. Чітко визначені завдання

можуть служити критеріями перевірки ефективності виховної системи, яка застосовується у сім'ї. Фізичне виховання дітей у сім'ї повинно вирішувати такі завдання:

– збереження і зміцнення здоров'я дітей. Це завдання є найважливішим у фізичному вихованні дітей. Виростити дітей здоровими, життєздатними – це людський і громадський обов'язок батьків. Це завдання вирішується всією системою фізичного виховання, яка використовується у сім'ї, всім укладом життя сім'ї.

– підвищення працездатності дитячого організму. Це завдання може бути вирішене при умові, якщо дитина здорова. Але здоров'я не єдина умова високої працездатності. Навіть у здорових дітей інколи спостерігається низька працездатність певних м'язів і систем організму, якщо вони недостатньо треновані. Відповідно важливою умовою високої працездатності організму є його тренуваність.

– загартування організму. Це завдання включає в себе чотири елемента: формування адаптивних механізмів до холоду (до низьких температур), до різких змін температури навколишнього середовища, до спеки (високої температури), протистояння організму різноманітним вірусним інфекціям. Загартування організму здійснюється не тільки спеціальними засобами, але і всією системою фізичного виховання і сімейного побуту.

– всебічний фізичний розвиток дітей. Це загальне завдання вирішується всім комплексом фізичного виховання і являється і його результатом і критерієм якості і ефективності всієї системи фізичного виховання дітей.

– якісне оволодіння дітьми основними рухами. Це завдання вирішується в навчальному закладі і у сім'ї шляхом застосування різних фізичних вправ, які забезпечують набуття життєво необхідних прикладних навичок з ходьби, бігу, стрибків, метання, кидання, ловіння, повзання, лазіння, вправ з рівноваги, плавання, тощо. Ці завдання вирішуються шляхом цілеспрямованого формування і удосконалення рухових навичок у процесі фізичного виховання.

– розвиток у дітей стійких і життєво необхідних рухових якостей: сили, швидкості, гнучкості, спритності, витривалості, координації рухів. Ці завдання вирішуються шляхом виконання спеціальних фізичних вправ, дій в побутові та суспільній праці, їх систематичності і поступового збільшення навантажень і темпу виконання. Виховання рухових якостей поєднується з вихованням моральних якостей. Обидва ці аспекти повинні об'єднуватись у єдиний виховний процес, оскільки рухові і моральні якості тісно пов'язані, хоча не тотожні один одному. При цьому рухові якості легше сформувати ніж моральні.

– озброєння дітей теоретичними відомостями з питань фізичної культури (гігієни, сну, харчування, загартування, валеологічні знання). Це завдання вирішується шляхом поєднання теоретичних і практичних форм виховання.

– виховання у дітей стійкого інтересу до постійних занять фізичними вправами. Це завдання вирішується правильно побудованим систематичним фізичним вихованням.

– формування навичок до самостійних занять.

– формування у батьків навичок і умінь з організації і проведення занять з дітьми: проведення бесіди, постановка завдань, показ і пояснення вправ, проведення ігор тощо.

– усунення і реабілітація вроджених і набутих недоліків фізичного розвитку і каліцтв: плоскостопості, порушення постави, ДЦП тощо.

Вирішення завдань фізичного виховання у комплексі і кожного з них окремо треба розглядати як окремий внесок у формування особистості, яка поєднує у собі моральну чистоту, духовне багатство і фізичне удосконалення, в майбутній добробут, як окремо взятої особистості так і всієї держави. Завдання фізичного виховання дітей у сім'ї є методичним і педагогічним орієнтиром для батьків. Кожне з них для свого вирішення потребує конкретних форм і методів, які можуть і не втрачати конкретності, варіюватися в залежності від віку, статі, індивідуальних особливостей і нахилів. Існують багато видів і типів фізичних вправ, їх комплекси, види

спорту, домашньої праці, різноманітні форми фізичного виховання. Саме з них треба вибрати ті, які принесуть користь дитині і допоможуть вирішити ті чи інші завдання фізичного виховання [4,5].

Таким чином, вивчення і узагальнення історико-педагогічних аспектів проблеми фізичного виховання дітей доводить, що сім'я є важливим джерелом соціального та економічного розвитку суспільства та виступає одним з головних посередників між дитиною та суспільством, здійснюючи передачу соціального досвіду поколінь, формуючи світогляд, закладаючи основи духовного та фізичного потенціалу особистості. Виховний вплив сім'ї дає підстави до осмислення надзвичайно актуальних завдань вітчизняної освіти сьогодення, зокрема з позиції фізичного виховання дітей.

1.3 Дослідження змісту і форм взаємодії ЗДО і сім'ї у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку.

Ініціатором й організатором ефективної взаємодії із сім'єю є дошкільний заклад. Ця взаємодія підпорядкована інтересам розвитку дитини, у кожному конкретному випадку обумовлюється її особливостями і особливостями сім'ї, в якій вона виховується. Вона потребує специфічних знань, такту, високої соціально-педагогічної культури її учасників — батьків і вихователів.

За даними Т. І. Поніманської, педагогічна освіта батьків покликана збагатити родинне виховання, сприяти зміцненню всіх його ланок, передусім педагогічної компетентності. Особлива відповідальність покладається на педагогів щодо педагогічної освіти тих батьків, у сім'ях яких виховуються діти з порушеннями розвитку [34, с. 42].

Як зазначає Т. І. Поніманська, фізичне виховання є основою гармонійного розвитку, формування здорового способу життя дітей дошкільного віку. Воно має бути спільною турботою батьків, педагогів і самої дитини, яку з ранніх років слід привчати піклуватися про своє здоров'я [35, с. 183].

Важлива умова правильного фізичного виховання — єдність вимог дитячого садка та сім'ї. Вихователі, медичні працівники допомагають батькам в організації режиму дитини в сім'ї, розвитку рухів, загартуванні тощо.

О. А. Рудік, І. В. Молодушкіна вважають, що фізичне виховання дітей дошкільного віку буде ефективним за умови, що воно є органічною частиною всього виховного процесу дитячого садка, предметом спільного піклування дошкільних працівників, членів сім'ї, коли кожний вихователь повністю і творчо виконує вимоги програми [35, с. 29].

Співпраця дошкільного закладу та сім'ї передбачає наявність у батьків відповідальності, а у вихователів — сімейної центрованості педагогічної діяльності, заснованої на розгляді дитини в контексті її родини.

Основний шлях налагодження такої співпраці за І. В. Молодушкіною — організація освітньої взаємодії, результатом якої стане реалізація мети і принципів особистісно-орієнтованої освіти дошкільнят. Криза сучасних сімей виявляється у збільшенні труднощів сімейного виховання, послабленні уваги до духовних цінностей. Відсутність у молодих батьків свідомого ставлення до їх ролі, зниження соціальної настанови на виховання, освіту дітей, наявність протиріч в уявленнях про мету, завдання виховання, закономірності психічного розвитку дитини — все це негативно впливає на стабільність молоді сім'ї та повноцінне становлення особистості дитини, посилює емоціональне напруження в сім'ї та в цілому негативно відбивається на розвитку дітей. Саме тому необхідним є новий підхід до проблеми взаємодії ЗДО і сім'ї [35, с. 4-5].

Повноцінне здійснення завдань розвитку, виховання і навчання дошкільнят можливе лише за умови злагодженої співпраці дорослих.

В. Панченко стверджує, що педагоги і члени родин вихованців мають усвідомити, що вони, як і діти, є рівноправними учасниками педагогічного процесу, та взаємодіяти на засадах партнерства, довіри, взаємоповаги, єдності вимог [29, с. 26].

За Л. С. Сухаревою, умови життя, моральна та емоційна атмосфера, в якій живе дитина, цілком і повністю залежать від дорослих. І саме вони, без сумніву, повинні відповідати за щастя і здоров'я дитини. Здоров'я – це стан повноцінного фізичного, духовного та соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб і фізичних дефектів. Тому, організовуючи взаємодію з батьками, дошкільний заклад сприяє зміцненню сім'ї, емоційному зближенню дорослих і дітей. Лише завдяки спільній діяльності можна забезпечити сходження дошкільника до вершини, що зветься культурою здоров'я [24, с. 28].

При взаємодії дошкільного закладу і батьків з фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку необхідно говорити, насамперед, про організацію сталого режиму дня дитини, харчування, забезпечення умов для максимальної рухової активності дитини, загартування, проведення фізичних вправ та рухливих ігор, систематичні прогулянки на свіжому повітрі.

У результаті багаторічної діяльності В. Панченко було визначено найефективніші форми взаємодії педагогів і батьків. Назвемо і охарактеризуємо їх.

- Відвідування родини вихованця. Така форма роботи допомагає встановити контакт з дитиною, її батьками, з'ясувати умови виховання в родині.

- День відкритих дверей дає можливість ознайомити батьків з дошкільним закладом, особливостями освітньо-виховної роботи.

- Консультації. Зазвичай складається система консультацій, які проводять індивідуально, або для групи батьків.

- Семінари-практикуми. Доцільно не просто розповісти про способи й прийоми виховання та навчання, а й показати їх: наприклад, як загартовувати дитину.

- Батьківські збори проводять групові й загальні. На них обговорюють питання фізичного виховання й літнього оздоровлення дітей.

- **Круглий стіл.** Учасниками обговорення проблеми, крім батьків, можуть бути методист, психолог, медсестра та інші фахівці. Теми засідань можуть бути різноманітні.
- **Дискусія.** Обговорення проблеми проходить жваво та цікаво, якщо використовувати такі методи: постановка спірних питань, ознайомлення батьків з результатами тестування дітей, надання слова фахівцям.
- **Розповсюдження інформаційних матеріалів.** Вихователі готують пам'ятки, стенди, фотовиставки.
- **Брифінг** – зустріч, на якій коротко розкривається зміст якогось актуального питання, наприклад: «Дитячий травматизм. Способи запобігання».
- **Батьківські конференції.** Це чудовий спосіб обміну досвідом сімейного виховання. Батьки заздалегідь готують повідомлення, яке обговорюють всі присутні.
- **Батьківські клуби.** У такому клубі батьків об'єднують спільні інтереси та діяльність, спрямована на пошук оптимальних форм виховання (зокрема фізичного) дитини. Теми виступів формулюють самі батьки.
- **"Батьківська пошта" і "Телефон довіри".** Це нетрадиційні форми спілкування з родиною: будь-який член родини має можливість у короткій записці висловити сумніви з приводу методів виховання своєї дитини, звернутися до конкретного фахівця. Телефон довіри допомагає батькам анонімно з'ясувати важливі для них питання, попередити вихователів про незвичайні прояви у поведінці дитини.
- **Ігротека.** Дорослі з дітьми вигадують вдома нові ігри, а потім розповідають їхні правила, про досвід проведення. Пропонують пограти всім охочим.
- **Гурток "Умілі ручки".** Батьки і родичі вихованців виготовляють різні вироби своїми руками, наприклад "доріжку здоров'я" для профілактики плоскостопості. Проводять майстер-класи для дорослих і дітей [29, с. 27].

Форми роботи з батьками згідно з Т. Поніманською та І. Дичківською можуть поділятися на:

Колективні:

- батьківські збори, на яких обговорюються проблеми життєдіяльності групи і дитячого садка: групові та загальні;
- зустрічі з батьками;
- вечори запитань і відповідей;
- засідання «круглого столу» з проблем, що викликають полеміку;
- заняття тренінгового характеру (мета - навчити батьків правильно будувати спілкування і спільну діяльність з дитиною- дошкільником);
- семінари-практикуми;
- спільні з дітьми, батьками і вихователями свята і розваги;
- виставки спільних робіт батьків і дітей;

Індивідуальні:

- бесіди і консультації;
- відвідування дітей вдома;
- залучення батьків до життя дитячого садка (організаційно-господарська допомога батьків вихователю: виготовлення іграшок і посібників, допомога при проведенні екскурсій або культпоходів тощо).

Наочно-інформаційні:

- реклама книг, статей з газет або журналів з проблем сімейного виховання;
- магнітофонні записи бесід з дошкільниками;
- відеофрагменти організації різних видів діяльності (рухлива або театралізована гра, праця,), режимних моментів, занять;
- фотографії дітей[17, с. 219].

Актуалізації уваги батьків до проблем виховання дошкільників сприяють доручення їм виступити з конкретного питання на батьківських зборах; «домашні завдання» на спостережливість; участь батьків у роботі гуртків,

проведенні рухливих ігор, занять, екскурсій з дітьми; допомога у проведенні рухливих ігор.

Наведений перелік форм роботи з батьками досить умовний. Різні родини мають свої цінності, інтереси, культурний рівень, педагогічний досвід. Використання різноманітних форм залучення батьків до співпраці, творчість, власний пошук у «наведенні мостів», дипломатичність, толерантність – усе це запорука успішної взаємодії дитячого садка і родини.

В книзі «Управління дошкільною освітою» Л. В. Поздняк і Н. Н. Ляшенко подають наступні форми роботи дошкільного закладу з батьками: загальні і групові батьківські збори; педагогічні консультації, бесіди; спільне проведення занять, дозвілля; клуб за інтересами: національні традиції, молода сім'я, професійний статус; участь батьків у методичних заходах: виготовлення костюмів, організація відео зйомок; дні відкритих дверей; педагогічна світлиця та ін.[5].

О.Л Зверєва і Т.В. Кротова виділяють такі форми взаємодії родини з дошкільним закладом:

- словесні (батьківські збори: загальні і групові, педагогічні бесіди: групові та індивідуальні, консультації)
- практичні (дні відкритих дверей, спільні свята і розваги, показові заняття, анкетування, трудові акції, спільні конкурси, гуртки для дітей і дорослих, бібліотека для сімейного читання, створення розвиваючого середовища)
- наочні (екскурсії по дошкільному закладу, по групі, інформаційні центри, папки-пересувки, письмові інформації для батьків, фотогазети, тематичні виставки) [10].

Вивчення та аналіз методичних рекомендацій Т.Олексєнко та інших науковців і практиків дозволяє виділити такі форми взаємодії родини з дошкільним закладом:

- індивідуальні (вступне анкетування, попередні візити батьків з дітьми до садка, співбесіди, консультації, відвідування педагогами своїх вихованців удома, телефонний зв'язок);

-наочно-письмові (батьківські куточки, тематичні стенди, ширмочки, планшети, папки-пересувки, дошка оголошень, інформаційні листки, тематичні виставки, анкетування, скринька пропозицій, індивідуальні зошити, неформальні листи, родинні газети, педагогічна бібліотека, запрошення, вітання тощо. Найпоширенішими наочно-інформаційними формами роботи є виставки дитячих робіт; реклама книг, публікацій у періодиці, в системі Інтернет з проблем сімейного виховання.);

- групові (консультації, практикуми, школа молодих батьків, гуртки за інтересами, вечори запитань та відповідей, зустрічі з цікавими людьми - вчителями, лікарями, психологом, юристом тощо);

- колективні (батьківські конференції, тематичні зустрічі за «круглим столом», засідання батьківського комітету, дні відкритих дверей, створення групи батьків-порадників, перегляд ранків, спільні свята, спортивні змагання, відпочинок у вихідні дні тощо).

Усі форми роботи, що проводяться в дитячому садку повинні враховувати такі особливості батьків:

- право на власну думку, точку зору, систему цінностей;
- інформувати не лише про обов'язки батьків, але й про права, а ними вони можуть скористатись;
- у готовності позитивно поставитись до проявів батьківської ініціативи і творчості та заохочувати їх;
- вміти не лише повчати батьків, але і вчитися у них.

За твердженням О.Л.Богінич показниками результативності взаємодії можна вважати наявність у дошкільному закладі доброзичливої атмосфери між вихователями та батьками, високий рівень загальної та педагогічної культури батьків і педагогів, їх зорієнтованість на самовдосконалення і саморозвиток, створення умов для повноцінного розвитку дошкільнят.

Висновки до розділу 1.

Теоретичний аналіз літературних джерел засвідчив, що система фізичного виховання дітей розглядається як багатоскладове явище.

Вивчення і узагальнення історико-педагогічних аспектів проблеми фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку та зокрема ролі сім'ї у фізичному вихованні дітей переконує, що сім'я є найважливішим джерелом соціального та економічного розвитку суспільства і виступає одним з головних посередників між дитиною та суспільством, здійснюючи передачу соціального досвіду поколінь, формуючи світогляд, закладаючи основи духовного та фізичного потенціалу особистості. Вплив сім'ї дає підстави до осмислення надзвичайно актуальних завдань вітчизняної освіти сьогодення, зокрема в галузі фізичного виховання дітей.

Аналіз наукових джерел обраного аспекту дослідження дав можливість узагальнення: проблема багатоаспектна, різнопланова, оскільки досліджується науковцями різних галузей (фізіологи, психологи, педагоги, лікарі, педагоги-практики). Використання виховного впливу сім'ї на розвиток особистості (в тому числі і фізичний), є важливою проблемою щодо реалізації належного рівня фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку.

На основі теоретичного аналізу наукових праць з питань фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї доведено, що означена проблема перебуває в центрі уваги дослідників, оскільки основною причиною малоефективної організації процесу фізичного виховання дітей є необізнаність батьків та низький рівень допомоги педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів родинам вихованців. Період старшого дошкільного віку визнано сенситивним у формуванні численних особистісних новоутворень, у тому числі й інтересу до фізичних вправ, схильності до занять фізичною

культурою і спортом. Підґрунтям останнього є природна й елементарна потреба дитини цього вікового періоду в руховій діяльності.

Незважаючи на вагомі потенційні можливості позитивно-активного впливу сім'ї на здійснення процесу фізичного виховання дітей, проведене діагностичне дослідження засвідчило про ще значні резерви. Доведено, що лише за умов педагогізації сімейного виховання можливо максимально задіяти у реальний процес фізичного виховання дітей усю унікальну виховну силу сучасної сім'ї.

Існуючі форми роботи батьків з дітьми і засоби фізичного виховання сприяють реалізації соціально-педагогічних вимог та завдань фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку, але, внаслідок низької фізкультурної грамотності батьків, не можуть бути використані у повній мірі. Питання підвищення фізкультурної грамотності батьків залишається актуальним.

Охарактеризовано сучасний стан формування здорової особистості дитини старшого дошкільного віку у процесі взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Доведено, що педагогічна культура батьків є провідним чинником у формуванні здорової особистості дитини 4-5 го року життя.

Пошуки шляхів удосконалення форм і методів фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї сприяють розвиткові нових технологій, форм взаємодії суспільних, громадських інституцій з сім'єю. Центром перебудови усієї педагогічної практики, на нашу думку, може і повинен стати дошкільний заклад. Це підготує необхідний крок і для реформи сімейного виховання, залучення батьків до педагогічного процесу в дошкільному навчальному закладі, ознайомлення їх не тільки з формами роботи з дітьми, але і з її змістом.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА УМОВ ОПТИМІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

2.1 Методика констатувального етапу дослідження та характеристика рівнів фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку.

Концептуальна ідея нашого дослідження полягає у визнанні того, що в результаті фізичного виховання у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї у дітей старшого дошкільного віку слід сформувати складне новоутворення, яке нами визначене як «фізична вихованість», яке характеризується наявністю у молодших дошкільників необхідних елементарних знань, міцних рухових умінь та навичок в галузі фізичної культури, сформованих мотивів, усвідомленої потреби в заняттях фізичними вправами, здатності самостійно застосовувати засвоєне.

У структурі фізичної вихованості простежуються когнітивний, емоційно-мотиваційний та діяльнісний компоненти.

Виявлення когнітивного, емоційно-мотиваційного та діяльнісного компонентів у структурі фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку дозволяє визначити напрямки дослідження сутності й змісту фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Їх аналіз показує, що у фізичному вихованні дітей у сім'ї важливу роль відіграє озброєння дітей знаннями з фізичної культури. На цьому наголошують Е. С. Вільчковський, М. П. Козленко, Н. Ф. Денисенко та інші. Освітні завдання фізичної культури автори умовно поділяють на дві групи. До першої групи відносяться завдання, спрямовані на вдосконалення рухової діяльності дітей, збагачення їх навичками життєво важливих рухів,

формування готовності швидко та ефективно засвоювати нові рухові уміння. До другої групи входять завдання, що передбачають озброєння дошкільників теоретичними знаннями і практичними уміннями користуватися засобами фізичної культури для зміцнення здоров'я, загартування організму, складання правильного режиму праці й відпочинку та підвищення працездатності. Автори підкреслюють, що від вирішення освітніх завдань цих двох груп залежить успішне здійснення й інших функцій фізичного виховання дитини. Чим більше знань засвоюють діти, тим глибше у них розвивається абстрактно-теоретичний компонент рухової діяльності, вищими є результати у формуванні умінь і навичок, розвитку рухових якостей.

Отже, аналіз педагогічної літератури дозволяє визначити компоненти фізичної вихованості, які входять до структури фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку.

1. **Когнітивний компонент.** Передбачає наявність елементарних знань з фізичної культури, здатність прогнозувати наслідки впливу фізичної культури на здоров'я людини, розуміння значення фізичного виховання для збереження, зміцнення та відтворення здоров'я.
2. **Емоційно-ціннісний компонент.** Передбачає активність в оволодінні руховими уміннями та навичками, усвідомлення значення оволодіння руховими уміннями та навичками; наявність інтересу до саморозвитку; переважання внутрішніх мотивів над зовнішніми, наявність вольових усвідомлених зусиль;
3. **Діяльнісний компонент.** Передбачає свідоме виконання різних форм фізичного виконання, активність і стабільність у заняттях фізичною культурою; рухову підготовленість старшого дошкільника на достатньому рівні.

Завданнями констатувального експерименту передбачалося:

- визначити критерії і показники сформованості фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку;

- діагностувати наявні рівні сформованості фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку;
- схарактеризувати рівні сформованості фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку;

Кожне з поставлених завдань досліджувалося з допомогою комплексу методик, в основі яких лежало спостереження за поведінкою дітей і ходом педагогічного процесу. В подальшому отримані дані будуть використані для визначення педагогічних умов, необхідних для формування фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у сім'ї. Відповідно до змісту поняття «фізична вихованість» і його структурних компонентів (когнітивного, емоційно-ціннісного, діяльнісного) нами були визначені показники кожного з компонентів та рівні фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку, що відображені у таблицях 2.1.1 та 2.1.2.

Таблиця 2.1.1

Компоненти та показники фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку

Компоненти	Показники
Когнітивний	Повнота і міцність знань з фізичної культури.
Емоційно-ціннісний	Емоційні переживання, мотивація до занять.
Діяльнісний	Активність і самостійність на заняттях з фізичної культури, рухова підготовленість.

Таблиця 2.1.2.

Компоненти, показники та рівні фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку

Компоненти	Показники		
	Рівні		
	Високий	Середній	Низький

Когнітивний	Усвідомлюють значення занять фізичною культурою для збереження та зміцнення здоров'я, фізичного розвитку та рухової підготовленості, мають достатні знання з фізичної культури, можуть самостійно добирати та виконувати вправи для розвитку рухових якостей.	Не мають чітко сформованої думки стосовно важливості занять з фізичної культури, з допомогою дорослих добирають вправи для розвитку рухових якостей. мають поверхневі знання з фізичної культури.	Не надають значення заняттям з фізичної культури, мають початкові знання з фізичної культури, не можуть дібрати вправ для розвитку рухових якостей.
Емоційно-ціннісний	Проявляють ініціативність і наполегливість при виконанні фізкультурно-оздоровчих режимних процесів, мотивують їхню доцільність.	Не мають сталої зацікавленості при виконанні фізкультурно-оздоровчих режимних процесів, не достатньо сформована мотивація до занять фізичною культурою.	Уникають виконання фізкультурно-оздоровчих режимних процесів, байдуже до них ставляться, виконують лише при постійному нагадуванні та контролі з боку дорослих.
Діяльнісний	Активно беруть участь у всіх формах роботи з фізичної культури, самостійно виконують фізичні вправи. Уміють контролювати стан самопочуття при виконанні фізичних вправ та регулювати навантаження. Тести рухової підготовленості виконують на високому рівні.	Приймають участь тільки в тих формах роботи, які подобаються, фізичні вправи виконують з допомогою дорослого. Намагаються контролювати стан самопочуття при виконанні фізичних вправ та регулювати навантаження. Тести рухової підготовленості виконують на середньому рівні.	Відмовляються або зовсім не приймають участь в різних формах роботи з фізичної культури. Слабо контролюють стан самопочуття при виконанні фізичних вправ та не можуть регулювати навантаження. Тести рухової підготовленості виконують на низькому рівні.

Виявлення рівня фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку відбувалося на базі закладу дошкільної освіти «Дзвіночок» м.Полтава..

В експериментальній роботі брали участь 44 дитини; у складі контрольної групи (КГ) було 22 дитини, експериментальної групи (ЕГ) – 22 дитини.

Експеримент мав на меті діагностування рівнів сформованості «фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку, а саме його компонентів: когнітивного, емоційно-ціннісного, діяльнісного. Нами був використаний такий комплекс методів:

- спостереження за різними видами діяльності дітей та їх аналіз;
- індивідуальні бесіди з дітьми;
- блок практичних завдань;
- створення проблемних ситуацій;
- кількісна і якісна обробка результатів.

Констатувальний експеримент був розпочатий із визначення рівня знань з фізичної культури дітей старшого дошкільного віку (когнітивний компонент). З цією метою було проведено індивідуальне опитування дітей за запитаннями. В експерименті взяло участь 44 дитини старшого дошкільного віку (22 дитини контрольної групи та 22 дитини експериментальної групи). Показниками когнітивного компонента були повнота і міцність знань дітей. Повнота знань визначалася за результатами відповідей дітей на запитання. Дітям старшого дошкільного віку були запропоновані такі запитання:

1. Розкажи і покажи як треба правильно ходити.
2. Що треба робити, щоб бути загартованим?
3. Які вправи треба робити, щоб мати міцні м'язи живота?
4. Для чого потрібно робити ранкову гімнастику?
5. Як ти визначаєш, що стомився?
6. Як впливають фізичні вправи на твоє здоров'я?

Відповіді на запитання оцінювалися за 5-бальною системою, і визначалися за критеріями, поданими в таблиці 2.1.3

Критерії оцінки відповідей дітей

Кількість балів	Якість відповіді дитини
5-4	Відповідь повна. Дитина самостійно показує виконання вправи, дає пояснення, наводить приклади.
3	Відповідь непоширена. Показ вправ неточний. Пояснення дитиною надаються лише після додаткових запитань дорослого.
2-1	Відповідь коротка. Виконання вправи неточне або неправильне. Дитина не може дати жодних пояснень.
0	Дитина відмовляється відповідати чи не знає правильної відповіді.

Загальна сума балів за бесіду:

50 – 40 балів – високий рівень;

39 - 30 – балів – середній рівень;

29 - 10 і менше балів – низький рівень.

Результати обстеження сформованості когнітивного компонента фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку показали, що діти мають певний обсяг знань з фізичної культури. Сформованість у дітей когнітивного компонента фізичної вихованості показано у таблиці 2.1.4.

За результатами бесіди було визначено, що повнота і міцність знань з фізичної культури дітей мають однаковий середній рівень: 54,5% КГ та 54,5% ЕГ. Дані відображають також, що 18,1% дітей КГ і 9% дітей ЕГ мають високий рівень сформованості знань з фізичної культури, у той же час 54,5% дітей КГ та 54,5% дітей ЕГ дітей мають середній рівень сформованості знань з фізичної культури. Низький рівень мають 27,4% дітей КГ та 36,5% дітей ЕГ. Причому як у КГ, так і у ЕГ зафіксовані випадки відмови відповідати на запитання, або відсутності відповіді.

Таблиця 2.1.4

Розподіл дітей старшого дошкільного віку за рівнями сформованості когнітивного компоненту фізичного виховання

Рівні сформованості	Повнота та міцність знань
---------------------	---------------------------

	КГ (n = 22)	ЕГ (n = 22)
	%	%
Високий	18,1%	9%
Середній	54,5%	54,5%
Низький	27,4%	36,5%

Такий стан можна пояснити недостатньою увагою інструкторів з фізичної виховання та вихователів на заняттях до формування в дітей старшого дошкільного віку необхідних теоретичних знань, а також слабким виховним впливом. У той же час аналіз відповідей дав змогу виявити проблеми, які необхідно врахувати при створенні методики формувального експерименту. У подальшій роботі доцільно звернути увагу на формування у дітей усвідомлення важливого значення фізичної культури для повноцінного життя людини, знання щодо використання вправ для розвитку рухових здібностей та фізичної підготовленості, знання елементарних правил техніки виконання рухових дій.

Наступним завданням було визначення рівня сформованості **емоційно-ціннісного компонента** фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку.

Для визначення емоційних переживань дітей, які найчастіше відчуває дитина під час занять фізичними вправами, ми проводили спостереження за дошкільниками під час занять, обговорювали результати з інструкторами з фізичного виховання та вихователями, батьками дітей, опитування дітей до заняття та після заняття з фізичного виховання.

Щоразу для кожної дитини потрібно було вибрати п'ять позитивних або негативних емоцій, характерних для даної дитини: радість; задоволення; гордість; впевненість; подив; співпереживання; цікавість (позитивні емоції); нудьга; невпевненість; незадоволеність; занепокоєння; образа; приниження; страх (негативні емоції).

Оцінювання проводилося за 5-бальною системою за такою схемою: вибрано 5 позитивних емоцій – "5" балів; 4 позитивні і 1 негативну – "4"; 3 позитивні і 2 негативні або 2 позитивні і 3 негативні – "3"; 1 позитивну і 4 негативні – "2"; 5 негативних – "1" бал. Отримані результати заносилися в протокол (додаток Б). Виявлення в дітей прояву емоцій під час занять з фізичної культури проводилося за допомогою спостереження за дітьми під час занять у дошкільному навчальному закладі.

Спостереження показало, що щоразу перед заняттями були діти, які не хотіли йти на заняття, під час занять намагалися уникати виконання завдань інструктора з фізичного виховання. Позитивні емоції спостерігалися під час вправ чи ігор змагального характеру та всі діти були задоволені, коли отримували час для самостійних рухів за вибором дітей.

Виявлення у дітей старшого дошкільного віку мотивації до занять фізичними вправами проходило у ході бесіди за такими питаннями:

1. Чи подобається тобі займатися фізичною культурою?
2. Для чого потрібно вивчати нові рухи, вправи, ігри?
3. Чи використовуєш ти вивчені вправи, рухи, ігри ще десь, крім занять фізичною культурою?

Позитивні відповіді оцінювалися в 5 балів, негативні – 1 бал, результати заносилися в протокол (додаток Б). Аналіз відповідей дітей свідчить про низьку мотивацію до занять фізичною культурою. У багатьох дітей відсутня зацікавленість процесом виконання фізичних вправ та завдань, бажання вивчати нові рухи, вправи, ігри. Результати бесіди представлені у таблиці 2.15.

Таблиця 2.1.5

**Сформованість потреби займатися фізичними вправами
у дітей старшого дошкільного віку**

№ запитання	Характер суджень	КГ (n=22)		ЕГ (n=22)	
		К-сть	%	К-сть	%

1.	Так, подобається.	14	63,5	12	54,5
	Ні, не подобається. Не відповіли	8	36,5	10	45,5
2.	Щоб бути сильним. Щоб бути здоровим. Щоб стати спортсменом.	10	45,5	7	31,8
	Бо їх показують на заняттях. Не знаю.	12	54,5	15	68,2
3.	Так, ми граємо в нові ігри на прогулянці, в дворі. Ми вивчили цю гру з татом і мамою. Я виконую нові вправи під час ранкової гімнастики.	9	40,9	8	45,5
	Ні. Не використовуюю. Не відповіли.	13	59,1	14	54,5

Як бачимо, характер суджень дітей КГ та ЕГ істотно не відрізняється.

На основі здобутих даних (додаток Б) ми визначили рівень сформованості в дітей старшого дошкільного віку емоційно-ціннісного компонента фізичної вихованості. Загальна сума балів:

20 – 15 балів – високий рівень;

14 – 9 балів – середній рівень;

8 і менше балів – низький рівень.

Отримані показники відображені в табл. 2.1.6

Таблиця 2.1.6

Розподіл дітей за рівнями сформованості емоційно-ціннісного компонента фізичної вихованості

Рівні сформованості емоційно-мотиваційного компонента	КГ (22особи)		ЕГ (22особи)	
	К-сть	%	К-сть	%

Високий	3	13,6%	2	9,1%
Середній	17	77,3%	16	72,7%
Низький	2	9,1%	4	18,2%

Результати обстеження сформованості емоційно-ціннісного компонента фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку показали, що в дітей не сформована достатня мотивація до занять фізичними вправами. На нашу думку, це пов'язано з низьким рівнем обізнаності дітей щодо необхідності та обов'язковості виконання фізкультурно-оздоровчих процедур. Викликає труднощі прогнозування емоцій, які можуть виникати при виконанні певних рухових дій.

Показниками **діяльнісного компонента** були активність і самостійність у заняттях з фізичної культури та рухова підготовленість дітей старшого дошкільного віку. Для оцінювання активності ми обрали характеристики, притаманні даній дитині, серед таких: багато рухається на заняттях; активно засвоює нові рухи та фізичні вправи; бере участь у фізкультурно-оздоровчих режимних процесах. Оцінювання проводилося за 5-бальною системою за такою схемою: вибрано 4 характеристики – "5" балів; 3 характеристики – "4"; 2 характеристики – "3"; 1 характеристику – "2"; не вибрано жодної характеристики – "1" бал. Для визначення самостійності дитини потрібно було вибрати характеристики, притаманні даній дитині, серед таких: постійно виконує всі режимні фізкультурно-оздоровчі заходи; постійно бере участь у фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах, які проводяться у дошкільному навчальному закладі; займається у фізкультурно-оздоровчому гуртку (спортивній секції); систематично займається фізичними вправами у спортивному куточку, на майданчику тощо. Оцінювання проводилося за 5-бальною системою за такою схемою: вибрано 4 характеристики – "5" балів; 3 характеристики – "4"; 2 характеристики – "3"; 1 характеристику – "2"; не вибрано жодної характеристики – "1" бал. Результати заносилися у протокол (додаток Б).

Рухова підготовленість молодших дошкільників оцінювалася при зіставленні її індивідуальних кількісних показників у виконанні основних рухів із середніми віковими нормами (стандартами), які наведені у відповідній таблиці (додаток А). Оцінюється фізична підготовленість дитини старшого дошкільного віку за тестами Е.С. Вільчковського та О.І. Курка:

- біг на дистанцію 20 м;
- стрибок у довжину з місця;
- метання тенісного м'яча на дальність;
- стрибок у висоту з розбігу;
- стрибок у довжину з розбігу;
- ходьба на дистанцію 10 м.

Кожний із вказаних тестів оцінювався у балах (5, 4, 3, 2, 1), які заносилися у протокол (додаток Б). Після обстеження дитини бали, які вона одержала, підсумовуються. Ця сума балів дає змогу розподілити обстежуваних дітей за рівнями рухової підготовленості:

- 30 – 20 балів – високий рівень;
- 19 – 11 балів – середній рівень;
- 10 і менше балів – низький рівень.

Результати обстеження представлені у таблиці 2.1.7.

Таблиця 2.1.7

Рівень рухової підготовленості дітей старшого дошкільного віку

Рівні	КГ (22 дитини)	ЕГ (22 дитини)
	%	%
Високий	13,6	4,6
Середній	68,2	63,6
Низький	18,2	31,8

Як свідчать результати тестування, переважна більшість дітей мають середній рівень рухової підготовленості (68,2% дітей КГ і 63,6% дітей ЕГ).

Лише 13,6% дітей КГ і 4,6% дітей ЕГ мають високий рівень рухової підготовленості. Низький рівень мають 18,2% дітей КГ та 31,8% дітей ЕГ, що свідчить про недостатній рівень рухової активності дітей.

На основі здобутих даних (додаток Б) ми визначили рівень сформованості в дітей старшого дошкільного віку діяльнісного компонента фізичної вихованості. Загальна сума балів:

40 – 25 балів – високий рівень;

24 – 15 балів – середній рівень;

14 – і менше балів – низький рівень.

Отримані показники відображені в таблиці 2.1.8

Таблиця 2.1.8

Розподіл дітей старшого дошкільного віку за рівнями сформованості діяльнісного компонента фізичної вихованості

Рівні сформованості поведінково-діяльнісного компонента	КГ (22 особи)	ЕГ (22 особи)
	%	%
Високий	18,2	9,1
Середній	63,6	63,6
Низький	18,2	27,3

Аналіз результатів засвідчує, що більшість дітей досліджуваного віку мають середній рівень сформованості діяльнісного компоненту фізичної вихованості (63,6% КГ та 63,6% ЕГ). Високий рівень мають 18,2% дітей КГ та 9,1% дітей ЕГ. З низьким рівнем сформованості діяльнісного компоненту фізичної вихованості 18,2% дітей КГ та 27,3% дітей ЕГ.

Розглянувши змістові характеристики рівнів сформованості у дітей компонентів фізичної вихованості і проаналізувавши отримані дані, ми визначили рівні сформованості фізичної вихованості дітей старшого

дошкільного віку за даними констатувального експерименту. Кількість балів відповідає критеріям їх визначення згідно з компонентами фізичної вихованості:

110-77 балів – високий рівень;

76-51 бал – середній рівень;

50 і менше – низький рівень.

Отримані результати відображені в таблиці 2.1.9

Спираючись на критерії і показники сформованості фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку, а також отримані під час проведення констатувального експерименту дані, ми розробили загальну характеристику рівнів сформованості фізичної вихованості в дітей.

Таблиця 2.1.9

Розподіл дітей старшого дошкільного віку за рівнями сформованості фізичної вихованості

(за результатами констатувального експерименту)

Рівні сформованості фізичної вихованості	КГ (22 особи)	ЕГ (22 особи)
	%	%
Високий	18,2	9,1
Середній	72,7	68,2
Низький	9,1	22,7

Загальний рівень фізичної вихованості у дітей старшого дошкільного віку на констатувальному етапі експерименту відображено на рис. 2.1.1

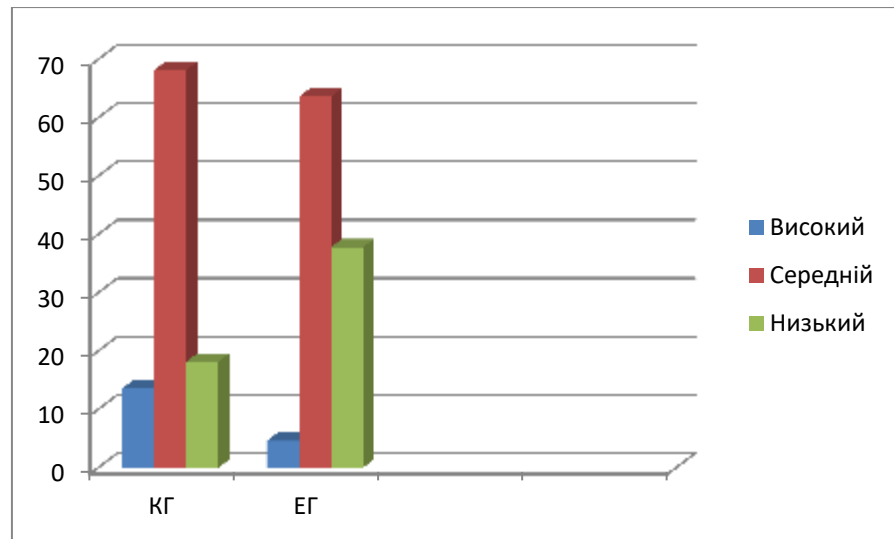

Рис. 1.1 Рівень фізичної вихованості дітей ЕГ та КГ на констатувальному етапі дослідження.

У результаті діагностування з'ясувалося, що високий рівень мають 18,2% дітей із КГ і 9,1% – з ЕГ. Вони усвідомлюють значення занять з фізичної культури для збереження та зміцнення здоров'я, фізичного розвитку та рухової підготовленості, мають достатні знання з фізичної культури, можуть самостійно добирати та виконувати вправи для розвитку рухових якостей. Проявляють ініціативність і наполегливість при виконанні фізкультурно-оздоровчих режимних процесів, мотивують їхню доцільність, уміють контролювати стан самопочуття при виконанні фізичних вправ та регулювати навантаження. Тести рухової підготовленості виконують на високому рівні.

Середній рівень мають 72,7% дітей із КГ і 68,2% – з ЕГ. Вони не мають чітко сформованої думки стосовно важливості занять фізичними вправами, з допомогою дорослих добирають вправи для розвитку рухових якостей. мають низькі знання з фізичної культури. Намагаються виконувати всі фізкультурно-оздоровчі режимні процеси. Намагаються контролювати стан самопочуття при виконанні фізичних вправ та регулювати навантаження. Тести рухової підготовленості виконують на середньому рівні.

Низький рівень мають 9,1% вихованців із КГ і 22,7% – з ЕГ. Вони не надають значення заняттям фізичними вправами, мають початкові знання з

фізичної культури, не можуть дібрати вправ для розвитку рухових якостей. Уникають виконання фізкультурно-оздоровчих режимних процесів, байдуже до них ставляться, виконують лише при постійному нагадуванні та контролі з боку дорослих. Слабо контролюють стан самопочуття при виконанні фізичних вправ та не можуть регулювати навантаження. Тести рухової підготовленості виконують на низькому рівні.

Таким чином, аналізуючи результати констатувального експерименту, можна визначити, що для ефективного формування фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку необхідно створити умови для підготовки педагогів, інструкторів з фізичного виховання, батьків до діяльності щодо вирішення заявленої проблеми. Залучити батьків до співпраці з дошкільним навчальним закладом з питань фізичного виховання дітей у сім'ї. Розробити методику формування фізичної вихованості в дітей старшого дошкільного віку і впровадити її в навчально-виховний процес. Ми вважаємо, що ці умови сприятимуть засвоєнню дітьми елементарних знань з фізичної культури, практичних умінь та навичок. Проведений констатувальний експеримент дає можливість зробити такі висновки:

Використані методи: спостереження за різними видами діяльності дітей та їх аналіз, індивідуальні бесіди з дітьми, кількісна обробка результатів дослідження констатувального експерименту дозволила виявити реальний стан роботи з питання формування фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку та стану фізичного виховання дітей у сім'ї.

Виходячи з того, що виховання та навчання дітей проводилися за традиційною методикою, рівень знань вихованців перебуває на даний момент на низькому рівні.

У зв'язку з відсутністю ґрунтовних знань із даної проблеми, а тому і внутрішньої мотивації дій, у дітей не вироблена звичка до самостійного виконання фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Результати констатувального експерименту доводять необхідність цілеспрямованого підходу до організації діяльності з проблеми фізичного

виховання дітей старшого дошкільного віку та розробки педагогічних умов, що сприятимуть ефективності цього процесу у взаємодії ЗДО і сім'ї.

2.2. Обґрунтування програми та методики формувального етапу дослідження.

Заклад дошкільної освіти може допомогти батькам у процесі фізичного виховання дітей за умови, що він являє собою єдиний цілісний колектив, який прагне досягти спільної мети і акцентує свої зусилля на провідній ролі сім'ї у забезпеченні гармонійного розвитку дітей, зміцненні їх здоров'я.

Підґрунтям для наступного етапу формувального експерименту стали умови, створені підготовчим етапом, а саме: здійснена підготовка педагогів і батьків, визначені методи роботи відповідно до теми дослідження. Він був спрямований на реалізацію мети дослідження: апробацію розроблених експериментальних технологій фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Однією з педагогічних умов підвищення якості фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у сім'ї, є *доцільне поєднання індивідуальних та групових форм роботи дошкільного закладу з сім'єю у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку.*

В основі цієї педагогічної умови є припущення, що завдяки впровадженню дошкільними навчальними закладами нових спільних форм роботи із сім'єю батьки набудуть досвіду педагогічної роботи як зі своєю дитиною, так і з педагогічною громадськістю, що дасть можливість успішніше вирішувати завдання фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у сім'ї. Реалізація відповідної педагогічної умови забезпечить впровадження особистісно орієнтовного підходу до здійснення процесу фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у сім'ї; поетапну перебудову спільної роботи педагогів з батьками та батьків з дітьми; підвищення педагогами і батьками

особистого рівня теоретичних знань та практичних умінь з фізичного виховання; застосування батьками у процесі фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у сім'ї ефективних форм і методів. Багаторічний педагогічний досвід роботи в закладах дошкільної освіти дозволяє виокремити такі основні форми роботи з батьками: індивідуальні і групові (рис.2.1.)

Рис.2.1.

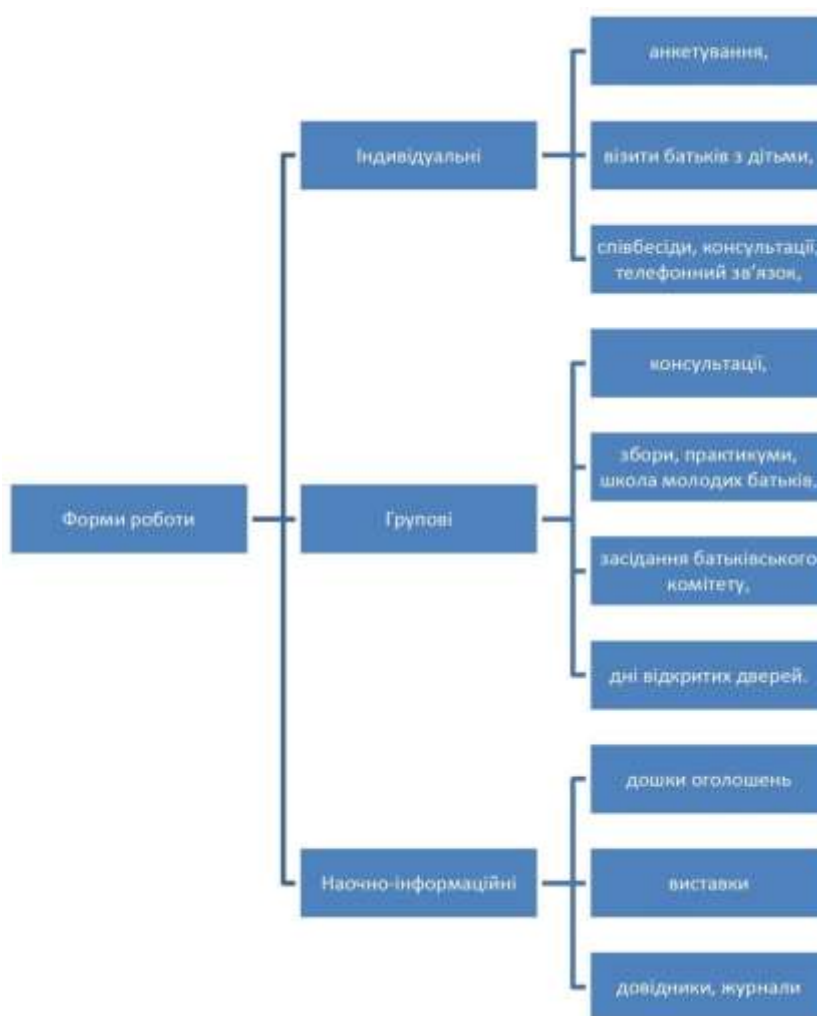

Рис.2.1 Класифікація форм роботи з батьками у закладі дошкільної освіти

Індивідуальні форми роботи з батьками мають бути конфіденційними. Необхідно для них створювати сприятливі умови. Індивідуальні форми передбачають спілкування з практичним психологом, лікарем-педіатром,

старшою медичною сестрою, музичними керівниками, інструктором з фізичної культури.

Для групових форм роботи важливо за кілька днів до заходу сповіщати батьків про заплановані заходи (спеціальні запрошення, оголошення, повідомлення).

Участь батьків у практичній частині занять, ознайомлення з програмовим матеріалом, вимогами з фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку, оволодіння технікою виконання, методикою навчання рухових дій, надбання навичок у здійсненні страховки і допомоги, регулювання фізичних навантажень, пульсові режими і кількість повторень для розвитку відповідних рухових якостей та інше, – все це дозволяє батькам якісно здійснювати управління процесом фізичного виховання.

На практичних заняттях у формі практикумів, консультацій, відкритих фізкультурних занять батьки вчилися надавати першу долікарську допомогу при травмах, складати і проводити комплекси ранкової гімнастики для даної вікової групи, організовувати рухливі ігри. В цьому плані нам важливо було реалізувати проблему фізкультурної грамотності батьків, рівня їх практичних умінь і навичок, поповнення інформаційної бази в галузі фізичного виховання. В цьому важливу роль зіграв комплекс наочної агітації: папки-пересувки, куточки для батьків, у яких подавалась інформація про значення фізичної культури для здоров'я дітей, підбір правильного одягу для занять фізкультурою, правила безпеки під час занять фізичними вправами, правила поведінки при перших ознаках захворювання та ін.

Батьки, приходячи в дошкільний заклад, мали змогу ознайомитися з цією інформацією, та почерпнути для себе найголовніше для фізичного розвитку та виховання своєї дитини.

Ведучою ідеєю співпраці з батьками на основі нетрадиційних форм і методів роботи була організація сприятливого мікроклімату в сім'ї для фізичного виховання дітей у родині, при якому педагоги і батьки, керуючись

принципами єдиного підходу у вихованні і навчанні дітей, постійно обмінюються досвідом, впроваджуючи в практику найбільш цінні, передові прийоми впливу на дітей.

Нами проводилися колективні форми роботи з батьками, серед них батьківські збори та конференції, де обговорювались найактуальніші питання з фізичного виховання дітей. Батьки заздалегідь готували повідомлення на такі теми: «Як загартовувати дитину в домашніх умовах?», «Як зробити ранкову зарядку цікавою?», «В чому причина негативного ставлення дітей до гігієнічних процедур?», «Які заходи проводить наша сім'я з фізичного виховання дітей?». Кожна сім'я обговорювала поставлені запитання, наводячи приклади з власного досвіду.

Вечори запитань та відповідей представляли собою концентровану педагогічну інформацію з найрізноманітніших питань щодо фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку. Проведена форма роботи несла дискусійний характер, і відповіді на них нерідко переходили у гаряче, зацікавлене обговорення батьками та вихователями. Вони проходили як невимушене, рівноправне спілкування батьків і педагогів, як уроки педагогічних роздумів. Тема одного з таких вечорів: «Дитячий травматизм: причини, наслідки, способи усунення» дуже зацікавила батьків. Під час цієї роботи з батьками розглядалися небезпечні моменти, які можуть виникнути в ході виконання оздоровчих процедур, ігор, а також у повсякденному житті. По закінченню цього заходу йшла мова про запобігання дитячого травматизму та усунення його причин.

Зустріч за «круглим столом», проведена разом з батьками розширила виховний кругозір не тільки батьків, але і самих педагогів. Тема дискусії «круглого столу» «Створення позитивних емоційних переживань у дітей під час занять фізкультурою» була розпочата батьками-активістами, які розкрили мету заходу та значення емоцій дитини під час занять фізичними вправами. Батьками пропонувалися різні приклади ситуацій з власного досвіду, де вони обговорювали вияв емоцій своїх дітей під час занять фізичною культурою.

Практично жоден із батьків не залишився осторонь, майже кожний брав активну участь в обговоренні, ділився цікавими спостереженнями, висловлював слушні поради. Узагальнив і закінчив зустріч психолог ЗДО.

Також була проведена спільна форма роботи з батьками, де виготовлялося нестандартне фізкультурне обладнання для дітей. Розпочавши цей захід, вихователі надали цікаву інформацію про роль нестандартного обладнання в фізичному вихованні молодших дошкільників та способи виготовлення його із підручних матеріалів. Батькам у цей час представлялась фото презентація із зображеннями готового нестандартного фізкультурного обладнання.

Наступним етапом даної форми роботи було власне практичне виготовлення дитячого обладнання для занять фізичною культурою. Батьки разом з вихователями та помічниками виготовляли «доріжки здоров'я» для профілактики плоскостопості, «веселу гусинь» для вдосконалення основних рухів: ходьби та стрибків, «квіткову доріжку» для покращення координації рухів та розвитку гнучкості. Це обладнання в подальшому використовувалось на заняттях з фізичної культури та під час ранкової зарядки.

Групові методи роботи дали можливість батькам обмінюватися один з одним досвідом, задавати питання і прагнути одержати підтримку і схвалення в групі. Крім того, можливість приймати на себе роль лідера при обміні інформацією розвиває активність і впевненість батьків.

Спостереження за діяльністю педагогічного колективу в плані роботи з батьками показали, що використання диференційованого підходу і нетрадиційних форм і методів досить ефективні. Крім того, вони виконують функцію психологічного

Позитивним результатом в ході експерименту слід вважати активну участь батьків в спільних спортивних заходах: „Ми – спортивна сім'я”, „Сімейна олімпіада”, „Міні-похід”.

Експериментальна робота щодо фізичного виховання дітей досліджуваного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї була

побудована з урахуванням результатів вихідних обстежень. На початковому етапі фізкультурно-оздоровчої роботи для дітей експериментальної групи створювалися сприятливі умови для подолання невпевненості у виконанні тієї чи іншої вправи, використовувались стимулюючі впливи, які викликали збудження позитивних емоційних переживань і мотивів до занять фізичними вправами. Батьки застосовували зовнішні стимули для виховання у дітей інтересу до фізкультурно-оздоровчої діяльності. Основними серед них були такі: створення ситуації успіху, заохочення, переконання словом і прикладом, оцінка результатів діяльності. Цьому також сприяли створення загальної позитивної атмосфери під час занять фізичними вправами; доброзичлива співпраця батьків та дитини у процесі навчання; допомога батьків порадами, які підводили дитину до самостійного виконання фізичних вправ; захоплююча форма подання навчального матеріалу; емоційність мовлення батьків; застосування цікавих ігор, змагальних ситуацій, тощо.

Ефективність процесу забезпечувалася створенням у дітей під час занять позитивних емоційних переживань, вихованням мотивів, інтересу, свідомості та активності, формуванням у молодших дошкільників теоретичних знань, практичних умінь і навичок, що відповідає когнітивному, емоційно-ціннісному та діяльнісному компонентам виховання особистості.

Для подолання переживання та страху дітей під час виконання фізичних вправ, невпевненості у своїх силах, які були викликані тривалою відсутністю успіху, на домашніх заняттях створювалися такі навчальні ситуації, в яких дитина досягає успіху. Підтриманню бажання займатися фізичною культурою сприяло також ведення обліку особистих досягнень дитини. Для цього кожній дитині були розроблені індивідуальні завдання в залежності від рівня рухової підготовленості, які були для дитини особистою перспективою. Перевага такого підходу полягала в тому, що за умов систематичності та сумлінного ставлення до занять кожна дитина могла покращити свій результат. Завдяки тому, що дитина залежно від своїх вихідних фізичних даних досягала мети поступово, відкривалася можливість забезпечити їй

успіх незалежно від рівня особистої рухової підготовленості. Для гарантії успіху батькам потрібно було знати можливості своєї дитини, виправляти недоліки, встановлювати їх причини й знаходити способи для їх усунення. Цьому сприяло також визначення обсягів навантажень та термінів виконання індивідуальних завдань, які поступово ускладнювалися. Якщо ж дитина не справлялась з поставленим завданням у строк, то спільно з батьками вони шукали причини неуспіху й визначали нові строки досягнення запланованого результату.

Важливим стимулом у вихованні в дітей позитивного ставлення до занять фізичними вправами була гласність їхніх досягнень. Тому для її підвищення в експериментальних групах робилося все, щоб про успіх вихованця, прогрес знали й інші діти, й батьки. Інакше особисте досягнення не справляло достатнього стимулюючого впливу на підвищення активності дитини під час занять.

У процесі проведення фізкультурно-оздоровчих занять у сім'ї широко застосовувалося заохочення, позитивні оцінки діяльності дітей дорослими. Суть цього стимулу полягала у спонуканні дитини до активного, зацікавленого оволодіння навчальним матеріалом. Основними видами заохочення дитини під час занять фізичними вправами були довіра батькам, похвала, подяка тощо. При виборі заохочення враховувався його стимулюючий вплив на дитину, тому воно могло бути незначним або вагомим залежно від досягнутих результатів. З метою забезпечення ефективності заохочення дітей батьки дотримувалися таких вимог: застосовували диференційований підхід, за якого відстаючі діти заохочувалися навіть за незначні успіхи; враховувалися досягнення, які були результатом власних зусиль і старанності дошкільника у виконанні індивідуальних завдань; додержувалися гласності в заохоченнях; знаходили об'єктивні підстави для заохочення; аргументували кожне заохочення і супроводжували його вказівками на те, що можна й потрібно зробити краще; досягали того, щоб заохочення було якомога конкретнішим і об'єктивнішим,

адже воно лише в такому випадку спонукало дитину до досягнення значно вищих навчальних результатів; робили усе, щоб заохочення сприяло вихованню у дитини почуття відповідальності, розвитку уміння критично оцінювати зроблене і досягати нових результатів; домагалися обґрунтованості і справедливості заохочення з тим, щоб воно сприяло не тільки виконанню дітьми навчальних завдань, але й прояву в них працелюбності, ініціативності та інших позитивних якостей; враховували особистісні та індивідуальні якості дітей, адже одне і те ж заохочення неоднаково впливало на активність дитини під час занять.

Для розвитку стійкості позитивних емоційних переживань дітей і виховання у них мотивів до занять застосовувалося переконання словом і власним прикладом батьків. Для переконання словом використовували такі прийоми, як роз'яснення, доказ, вказівка на практичне застосування вправ. Застосування вказаних прийомів мало на меті поглиблення знань дітей про зміст, призначення вправ та способи їх виконання. Ці прийоми сприяли активізації вольових зусиль, утвердженню у свідомості дошкільника впевненості у своїх силах, доступності в оволодінні фізичними вправами та закріплення їх як звичних дій. Загальне уявлення про вправу допомагало дитині виконати рухову дію без суттєвих помилок. При цьому в неї виникали емоції радості, успіху, досягнення мети, що позитивно впливало на ставлення до рухової дії. За таких умов вона ставала для дитини цікавою і це спонукало її до повторення вправи, щоб знову пережити приємні емоції.

Експериментальна методика передбачала вивчення фізичних вправ у такій послідовності: назва вправи і визначення її місця у комплексі, роз'яснення, вказівка на практичне застосування, показ і багаторазове повторення вправи. При цьому батьками ставилося конкретне навчальне завдання, висувалися вимоги й здійснювався спільний з дітьми пошук оптимального способу його вирішення. Це сприяло засвоєнню, закріпленню та запам'ятовуванню молодшими дошкільниками рухової дії на тривалий час. Експериментальна робота показала, що батьки за допомогою

використання цих прийомів допомагали дітям зрозуміти важливість і необхідність самостійного повторення вправ у режимі дня. Усвідомлюючи значення навчального матеріалу, діти намагалися подолати пасивність і самостійно повторювали вивчені вправи. Для їх закріплення дітям давалося завдання розповісти про порядок виконання вправ, їх вплив на організм та практичне застосування у повсякденному житті.

Особливий вплив на підвищення ефективності процесу занять фізичними вправами дітей старшого дошкільного віку у сім'ї справляло переконання позитивним прикладом. Суть його полягала в тому, що батьки неодноразово вказували під час занять на значення фізичних вправ у повсякденному житті, у підготовці спортсменів тощо. Виховний вплив цього прийому значно підсилювався особистим прикладом батьків, їхньою поведінкою, дотриманням вимог, які ставились перед дітьми. Було помічено, що навіть при одноразовому їх порушенні самими батьками у дітей знижувалася організованість під час занять, що негативно позначалося на ставленні до занять.

У формуванні у дітей позитивних емоцій та вихованні мотивів до занять фізичними вправами велике значення відіграло правильне використання оцінки. З її допомогою батьки фіксували якісні зміни у знаннях з фізичного виховання, технічній і руховій підготовленості дітей. Але разом з цим вона виконувала й інші функції: спонукала дітей до активної пізнавальної та практичної діяльності під час занять фізичними вправами; допомагала батькам здійснювати контроль за процесом навчання і виховання, отримувати відомості про здібності й старанність дітей на основі цього судити про ефективність своєї роботи; надавала дітям інформацію про правильність їхніх дій.

Для здійснення цих функцій оцінка мала відповідати систематичності, об'єктивності та аргументованості. Систематичність оцінки полягала у здатності батьків гнучко та адекватно реагувати на зміни у знаннях, уміннях і навичках дитини. Об'єктивність активізувала дитину до самостійних,

систематичних занять фізичними вправами, формувала у неї відповідну самооцінку й самоповагу. Несправедлива ж оцінка викликала негативні емоції, що проявлялися в незадоволеності, образах тощо. Аргументованість сприяла з'ясуванню допущених помилок та неточностей при виконанні рухових дій.

Оцінка також відіграла важливу стимулюючу та мотивуючу роль. Але це відбувалося за наявності чітких і зрозумілих критеріїв навчання та виховання. Головними критеріями оцінювання рухової дії були знання, техніка та показаний результат. У виставленні підсумкової оцінки за виконання рухової дії батьками основним було оцінювання якості виконання рухових дій та досягнутих результатів. При цьому використовувалися такі види оцінок: оцінні судження, поточне оцінювання техніки виконання рухових дій, залікові оцінки за виконання навчальних нормативів. Кожен з цих видів оцінювання мав своє завдання з чітко окресленими межами застосування. Оцінні судження виражалися у конкретних словесних характеристиках зрушень дитини у навчанні та вихованні. Невпевненій у власних силах дитині, поряд з визначенням правильності дії, надавалася емоційна підтримка у формі схвалення: "Молодець!", "Роби так і далі", "Правильно виконуєш" тощо. Поточні оцінки за виконання дошкільниками рухових дій були офіційним показником їхньої успішності з фізичного виховання. Залікові оцінки застосовувалися для характеристики результатів виконання дітьми навчальних нормативів. Їх використання дозволило задовольнити одну з основних вимог ефективності навчально-виховної роботи з фізичного виховання – забезпечити оцінку засвоєння дітьми кожної теми.

Для суттєвого підвищення виховного впливу на дитину під час занять фізичними вправами застосовувалися різні форми визначення їхніх досягнень: судження батьків (педагогічна оцінка); взаємооцінка; самооцінка. Серед них судження батьків була однією з основних, оскільки у молодшому дошкільному віці особистість батьків, їх оцінка, стиль спілкування, характер

стосунків з дитиною є одним з головних стимулюючих і мотивуючих факторів, що впливає на їхнє ставлення до фізкультурно-оздоровчих занять. Враховуючи це, батьки часто звертаються до дитини з різними оцінними судженнями, які виражали його схвалення або зауваження, наприклад: "Ти порадував мене своїми успіхами"; "Я бачу, що ти прагнеш виконати вправу, але робиш це не уважно. Ще трохи старанності й ти досягнеш успіху"; "Ти можеш виправити свою помилку, але потренуйся самостійно". Виховний вплив батьків створював під час занять позитивну емоційну атмосферу, викликав у дітей радісний стан, допомагали йому самоствердитися, зайняти певне місце серед інших дітей. Це сприяло формуванню у дитини мотивів до занять фізичними вправами, визначенню його подальшої поведінки й ставлення до фізкультурно-оздоровчих заходів.

Самооцінка дітьми своїх здібностей і можливостей теж впливала на формування у дітей старшого дошкільного віку позитивного свідомого та активного ставлення до занять фізичними вправами. Вона показувала, чи може дитина об'єктивно оцінювати свої успіхи, розкривала рівень їх старанності та домагань. Самооцінка була адекватною, завищеною або заниженою, тобто не завжди відповідала реальним досягненням і можливостям дитини. Від її адекватності залежали впевненість дитини у своїх силах, правильне ставлення до помилок та здатність попереджувати і знаходити їх. Самооцінка дітей складалася поступово під впливом думки батьків, вихователя, інструктора, товаришів, співставлення показників власної діяльності з результатами інших дітей. Важливим у формуванні самооцінки було створення належних умов для оцінювання дитиною результатів своєї навчальної діяльності. Найкраще це досягалося під час вивчення найпростіших рухових дій. Батьки пропонували дитині самостійно виконати вправу, проаналізувати свої дії, знайти і виправити допущені помилки й виставити собі відповідний бал. Потім батьки порівнювали оцінку дитини зі своєю й визначали ступінь її об'єктивності. Систематичне застосування такого прийому поступово вело до співпадань оцінок дитини і

батьків, що свідчило про сформованість у старшого дошкільника правильної самооцінки.

Застосування під час проведення різних форм фізкультурно-оздоровчих занять описаних стимулів та мотивувань викликало у дітей позитивні емоції та мотиви до занять фізкультурно-оздоровчою діяльністю. Це виражалося в їхньому переході від негативного та індиферентного до ситуативного ставлення до занять. На наступному етапі – подолання ситуативного ставлення – основна увага приділялася, поряд з мотивацією, розвитку когнітивного компонента, який передбачав засвоєння дітьми системи знань з фізичного виховання. Цей компонент оптимально поєднував роботу з формування у дітей всебічних знань з фізичного виховання з розвитком переконань у необхідності займатися ним. Для цього під час занять, бесід, перегляду відповідних програм, тощо проводились так, щоб у дітей закріплювалося усвідомлене бажання займатися фізичними вправами. З цією метою батьки під час занять щоразу, пропонуючи дітям відповідні завдання, звертали увагу на перспективні цілі, пов'язані з необхідністю розвитку основних рухових якостей та підвищення рухової підготовленості; пояснювали правила і методи виконання фізичних вправ безпосередньо в процесі навчання, досягаючи свідомого засвоєння дітьми основних вимог правильного виконання вправ; створювали такі ситуації, які спонукали дітей до набуття і застосування знань у процесі здійснення контролю та допомоги, самостійного вивчення фізичних вправ та виконання індивідуальних завдань, тощо.

Під час засвоєння дітьми старшого дошкільного віку теоретичних знань з фізичного виховання батьки часто застосовували коментування, поєднували розповідь з демонстрацією вправ. Вони роз'яснювали і доводили користь фізичних вправ, які необхідно було виконати на занятті, коментували техніку їх виконання, вказували на допущені помилки та у кінці показу пояснювали шляхи їх виправлення. Після цього батьки поступово залучали до коментування вправ дітей, давали їм спеціальні завдання, виконання яких

сприяло закріпленню отриманих теоретичних знань. Засвоєними вважалися ті знання, які діти міцно запам'ятали, могли вільно передати словами та вміли самостійно застосувати на практиці.

Для того, щоб діти могли в майбутньому самостійно використовувати набуті знання уміння та навички, батьки стимулювали власну активність дітей у фізкультурно-оздоровчій діяльності. Вона залежала від спрямованості свідомості дитини, вольових зусиль, уміння концентруватися на навчальній діяльності, значущості тих чи інших факторів у досягненні результатів. З метою розвитку власної активності дітей батьки пропонували дітям замальовувати окремі вправи та їх комбінації, кожній руховій дії придумувалась цікава назва. Це допомагало запам'ятовувати послідовність їх виконання та значно підвищувало інтерес дітей до занять.

Проведення різних форм роботи з фізичного виховання за експериментальною методикою сприяло формуванню у дітей системи знань з фізичного виховання, забезпечувало їхню високу розумову активність. Отримані знання діти застосовували під час виконання наступних завдань, у самостійній роботі, а їхні досягнення у цій роботі батьки оцінювали у подальших заняттях. В процесі вивчення вправи їм ставилося завдання подумати, чому результат при виконанні тої чи іншої рухової дії покращується від заняття до заняття; за рахунок яких прикладених м'язових зусиль виконується певна рухова дія, тощо. Активна розумова діяльність дітей старшого дошкільного віку під час вивчення вправи була важливою умовою усвідомленості рухових дій, розвитку довільного керування рухами, підготовки дітей до самостійного виконання вправи у режимі дня. За допомогою пояснення і показу батьки допомагали дітям включити раніше вивчені елементи у нову, складнішу вправу, що формувало у них уміння застосовувати набуті знання у неосвоєних діях.

З метою реалізації *II педагогічної умови - оптимізації процесу формування у дітей ціннісного ставлення до власного здоров'я* ми планували та проводили щоденну виховну діяльність, використовуючи

різноманітні методи та прийоми формування ціннісного ставлення до власного здоров'я у дошкільників: різні види занять, ігри, санітарно-профілактичні заходи, художні та фольклорні твори, ілюстрації тощо. Дітям було запропоновано встановити зв'язок між станом окремих органів тіла та загальним самопочуттям, зробити висновки про можливість підтримувати здоровий стиль поведінки через рольові ігри за сюжетами. Разом з дітьми розробили комплекси ранкової гімнастики на свіжому повітрі із завданнями. Діти мали можливість продемонструвати свої виступи. У процесі спілкування дітей мотивували на щоденні вправи та рухові навички. Це підтримувало бажання дошкільнят організовувати рухливі ігри, придумувати власні загальнорозвиваючі вправи. Щодня діти ходили босоніж «Дорогою здоров'я», щоб запобігти плоскостопості та зміцнити дитячий організм. Заохочували малоактивних дітей долучатися до ігор, розваг.

Ми визначили умови формування ціннісного ставлення до здоров'я, до яких віднесли:

- включення дітей у спеціальні заняття з опанування знань про здоров'я;
 - використання активних методів навчання (проблемний розповідь, евристична та проблемно-пошукова бесіда, проблемні наочні посібники, метод пізнавальних ігор, метод створення ситуацій пізнавального спору, метод аналогій, метод аналізу життєвих ситуацій, метод мозкового штурму, елементи дискусії, проблемні ситуації та ін);
 - застосування методів емоційного впливу (спрямованих на спонукання дітей до передачі емоційних переживань в образному втіленні за допомогою отождествлення себе з природним об'єктом, казковим персонажем і іншим, реалізуються через занурення дітей в уявну ситуацію, забезпечення актуалізації емоційних переживань в образному втіленні).
- Однією з умов формування у дітей ціннісного ставлення до свого здоров'я є оволодіння системою понять про своєму організмі, здоров'я і здоровий

спосіб життя, набуття дітьми комплексу необхідних навичок і звичок догляду за собою, своїм тілом, дбайливого ставлення до оточуючих людей. Тому на другому етапі роботи нами була переглянута програма «Здоровий дошкільник» та її зміст доповнив розділ «Формування у дітей основ здорового способу життя».

Розділ являє собою систему роботи з придбання дітьми знань про свій організм, здоров'я та є цілісним інтегрованим з іншими освітніми галузями курсу. Згідно з розділом, виховання потреби у здоровому способу життя здійснюється за такими напрямками:

- прищеплення стійких культурно-гігієнічних навичок;
- розвиток уявлень про будову власного тіла, призначення органів;
- навчання догляду за своїм тілом, навичкам надання елементарної допомоги;
- формування уявлень про те, що корисно і що шкідливо для організму;
- формування елементарних уявлень про довкілля;
- формування звички до щоденних фізичних вправ;
- формування потреби сім'ї (батьків) дитини ЗСЖ

Результатом нашої роботи стало перспективне планування системи фізкультурно-пізнавальних занять, з формування у дітей старшого дошкільного віку ціннісного ставлення до свого здоров'я складається з трьох серій:

Серія «Я - цілий світ». Мета: розвиток уявлень про будову власного тіла, призначення органів, навчання догляду за своїм тілом, навичкам надання елементарної допомоги, формування уявлень про те, що корисно і що шкідливо для організму, формування звички до щоденним фізичним вправам.

Серія «Я і світ навколо». Мета: формування уявлень про довкілля, її вплив на організм людини.

Серія «Я у світі спорту». Мета: знайомство з видами спорту, залучення до традицій спорту, виявлення інтересів, схильностей і здібностей дітей до рухової діяльності.

У процесі формування ціннісного ставлення дітей до здоров'я ми використовуємо комплекс як традиційних, так і специфічних засобів фізичної культури. До традиційних відносяться вправи, що складають базовий зміст програми з фізичної культури для дітей старшого дошкільного віку. Це гімнастичні, акробатичні та легкоатлетичні вправи, ефективно вирішують завдання всебічного розвитку дитини, підвищення рівня фізичної підготовленості, корекції психомоторного розвитку. Активно використовуються також елементи спортивної діяльності: теніс, баскетбол, лапта, хокей, ручний м'яч, ходьба на лижах, ритмічні вправи.

До специфічних засобів можна віднести авторські ігри, ігрові завдання, використовувані для формування уявлень про здоров'я, функціях організму; ігри-подорожі, ігровий самомасаж, игропластика, логоритміка, пальчикова гімнастика, креативна гімнастика (включає нестандартні вправи, завдання та ігри, спрямовані на розвиток творчої ініціативи, пізнавальної активності, мислення, вільного самовираження), релаксаційні вправи, спонтанні танці.

Основою методики проведення занять з формування ціннісного ставлення до здоров'я є ігрова діяльність. Всі вправи, об'єднані одним ігровим сюжетом. Так як саме в грі формуються емоційні переживання. Граючи сполучну роль між потребою і поведінкою, емоції спонукають дитину до певної діяльності, визначають етапи її протікання.

Емоції відіграють істотну роль при оцінці результату.

За основу побудови занять взята традиційна структура, але її зміст має певні специфічні особливості. Вступна частина: постановка проблеми, обговорення способів її вирішення, настрої дітей на діяльність, організація групи, мобілізація уваги, орієнтування на сюжет заняття, помірний розігрівання організму, з використанням засобів: побудова, стройові вправи, різні види ходьби та бігу, стрибки, танцювальні кроки, вправи на координацію рухів.

Основна частина: на неї припадає смислове навантаження заняття, тому в ній передбачено виконання подібних фізичних вправ, ігри та вправи

оздоровчої спрямованості, загальнорозвивальні вправи образного характеру, навчання основним видам рухів, рухливі та спортивні ігри, естафети. Заключна частина спрямована на підведення підсумків заняття, обмін враженнями, закріплення позитивних емоцій від роботи на занятті, з використанням наступних засобів: ігри малої рухливості, вправи на дихання, розслаблення, розвиток дрібної моторики. На кожному занятті, поряд з засвоєнням теоретичних відомостей, забезпечувалося свідоме вивчення ними нових рухових дій. Діти разом з засвоєнням вимог правильного виконання рухових дій з'ясовували, як впливає на розвиток організму певна вправа. Такі знання дозволяли їм свідомо виконувати вправи, здійснюючи при цьому аналіз і корекцію помилок й оцінювати ефективність своїх дій. Вивчення вправ за експериментальною методикою передбачало отримання дітьми досліджуваного віку знань про вплив фізичних вправ на організм; назви вправ, рухів, вихідних і кінцевих положень та характеристику рухів; правильне виконання вправ; утримання правильної постави, дихання; прийоми самооцінки вправ, що виконувались; правила самостійних занять фізичними вправами. При цьому батьки домагалися від дітей застосування в рухових діях мовлення і мислення. Це досягалося шляхом широкого використання при вивченні дітьми фізичних вправ словесних методів навчання. Ефективними прийомами формування у молодших дошкільників знань про рухові дії були: словесний опис вправ, розповідь про вимоги щодо їх правильного виконання, виявлення недоліків у своїх діях тощо.

Проведена мотиваційна робота та озброєння дітей системою знань з фізичного виховання забезпечили у них перехід від ситуативно-пасивного до активно-позитивного ставлення до занять фізичними вправами. При подоланні цього типу ставлення великого значення набула робота щодо виховання у дітей інтересу до занять фізичними вправами, розвитку практичних умінь до самостійних занять.

Успіх у навчальній роботі з розвитку у дітей старшого дошкільного віку рухових навичок, стійкості та усвідомленості інтересу до занять

фізкультурно-оздоровчою діяльністю забезпечувався за умови сформованості в них мотивів (мотиваційного компоненту) до занять фізичними вправами відповідної системи знань.

Елементарною стадією зародження інтересу до фізкультурно-оздоровчої діяльності, яка обумовлена суто зовнішніми, часто неочікуваними обставинами, що приваблюють увагу дитини старшого дошкільного віку, є потяг. Він здійснюється за механізмом умовного рефлексу. На цій стадії дитина задовольняється лише орієнтуванням у певній ситуації, а потяг служить початковим поштовхом виявлення інтересу до занять фізичними вправами. Наступною стадією розвитку інтересу до занять фізкультурно-оздоровчою діяльністю є бажання, яке характеризується свідомим уявленням дитини про предмет занять фізичними вправами.

Подальша фізкультурно-оздоровча робота в експериментальних групах була спрямована на забезпечення переходу бажання у стадію наміру. Він характеризується як свідоме рішення, що виконує функцію спонукання і планування поведінки дитини. Намір включає в свою структуру установку, потяг, бажання та постановку мети. У нашому випадку мета - самостійні заняття фізичними вправами. Якщо дитина усвідомлює цю мету, знає її практичне значення й приймає рішення діяти, то у неї формується прагнення. Структура прагнення, на відміну від попередніх стадій розвитку інтересу до занять фізичною культурою, передбачала, окрім емоційної сторони, володіння певними знаннями та вміннями, необхідними для практичного досягнення поставленої мети. Ці знання і вміння й розвивалися на домашніх заняттях з фізичного виховання.

Заключним етапом психологічного механізму формування інтересу є становлення самого інтересу до занять фізичними вправами. Розвивати його на заняттях, зробити стійким можна було лише за умови збудження в дитини позитивних емоцій, формування усвідомленості у необхідності занять і користі фізичних вправ. Велике значення надавалось у цей період також формуванню знань з фізичної культури та умінь самостійно займатися

фізичними вправами. Однією з головних характерних особливостей стійкості інтересу є те, що для його задоволення важливим був як сам процес занять фізичними вправами, так і їх результат. Ступінь задоволеності інтересу перебувала у прямій залежності від того, наскільки фізкультурно-оздоровча діяльність стала особистісно значущою для дитини.

Основними методами та прийомами розвитку інтересу до занять фізичними вправами у дітей старшого дошкільного віку на заняттях були ті, що забезпечували стійкість і усвідомленість засвоєних знань та умінь; враховували особистісні та індивідуальні особливості дітей; сприяли розвитку в них здатності до самовиховання; виховували у дітей свідомість та активність до фізкультурно-оздоровчих занять. Ефективність використання зазначених методів та прийомів залежала від їх раціонального поєднання. Оптимальною послідовністю роботи при цьому була така: роз'яснення – доказ – показ – практичне виконання вправ з обов'язковим інструктажем, у процесі якого визначалося дозування навантаження, темпу виконання вправ тощо. Це дозволяло планомірно формувати стійкий усвідомлений інтерес дітей до занять з фізичними вправами.

Продуктивність занять у вихованні у дітей інтересу до занять фізичними вправами залежала від раціонального розподілу часу на його підготовку й проведення. Джерелами економії часу були: своєчасна підготовка місця занять, майданчика, необхідних приладів та інвентаря для заняття, виходячи з його основної мети та конкретних завдань; своєчасна підготовка дитини до занять; коротке та конкретне пояснення нового матеріалу; раціональна кількість повторів кожної вправи; збільшення щільності заняття під час вивчення та вдосконалення вправ.

Провідну роль у вихованні у дітей старшого дошкільного віку інтересу до фізкультурно-оздоровчої діяльності у процесі навчання відігравала якість проведення домашніх занять. Великою мірою вона залежала від правильного планування й умілого використання на заняттях методів і прийомів навчально-виховної роботи, достатньої кількості й стану спортивного

обладнання, оформлення місця для занять. Істотне значення для дітей мали красивий і зручний одяг під час занять як дитини так і батьків, цікава організація фізкультурно-оздоровчої діяльності. Це викликало в них установку, потяг та бажання активно та свідомо ставитись до фізкультурних занять.

На початкових стадіях становлення інтересу у дітей домінувала зацікавленість самим процесом виконання фізичних вправ. Тому заняття проводилось так, щоб у свідомості дітей залишався позитивний емоційний слід. Це створювало сприятливі умови для вольової підготовки дітей до подолання труднощів під час занять і полегшувало роботу батьків на наступних стадіях розвитку інтересу до занять з фізичними вправами.

З цією ж метою батьки створювали під час занять атмосферу культури взаємин з дитиною. Вони спонукали дитину до виявлення щирого, доброзичливого ставлення до батьків, будучи при цьому взірцем для наслідування. Виховний ефект досягався тоді, коли батьки викликали у дітей бажання бути схожими на них, переймати їхні гарні манери, корисні звички тощо. При цьому важливо було знайти шляхи до взаєморозуміння з дітьми. Для цього батькам необхідно було проявляти особливу чуйність, педагогічний такт та уміння спілкуватися з дітьми, які не цікавилися фізичною культурою або мали значні відставання у показниках рухової підготовленості. Не зачіпаючи самолюбства дитини, вселяли їй впевненість у своїх силах шляхом практичної допомоги під час виконання вправ, застосування підготовчих і підвідних вправ тощо. Позитивну роль у вихованні у дітей інтересу до занять фізичними вправами відіграло уміле використання батьками підвищеної уваги дітей старшого дошкільного віку до тих якостей, знань та умінь, які мають престиж серед ровесників. Вони усвідомлювали дієвість фізичної культури у формуванні привабливої зовнішності, правильної постави, красивих форм тіла, здорової шкіри, елегантних рухів тощо. Це, у свою чергу, впливало на виховання культури поведінки дітей під час занять, яка включала в себе вироблення гарних

манер, умінь бути організованими, точними, стриманими, виявлення ввічливості, люб'язності до інших тощо.

В процесі розвитку у дітей старшого дошкільного віку бажання займатися фізичними вправами, батьки залучали їх до виконання таких завдань, які вимагали від них прояву самостійності. У вступній частині заняття батьки пропонували дітям проконтролювати темп, дозування, послідовність виконання комплексу фізичних вправ. Це дозволяло їм самим проаналізувати вивчені рухи, перевірити правильність їх застосування.

Діти розповідали про вплив саме цих вправ на організм, про способи визначення навантаження тощо. Батьки уточнювали відповіді разом з дітьми, робили зауваження, вносили поправки. Під час формування у дітей старшого дошкільного віку прагнення до занять фізичними вправами та інтересу до занять фізичною культурою вони самі сприймали позитивні зміни у своєму фізичному стані, переконувалися на власному досвіді в користі занять фізичними вправами, оцінювали досягнуті результати й одержували задоволення від своєї діяльності, від нових успіхів. Використовуючи ці якості, батьки організовували роботу таким чином, щоб діти набували навичок самовиховання як цілеспрямованої діяльності з метою самовдосконалення. Основна увага була зосереджена на виконанні ними індивідуальних завдань.

Поряд з активізацією пізнавальної діяльності дітей старшого дошкільного віку у процесі виконання регламентованих вправ, спрямованих на досягнення поставленої мети, батьки широко застосовували і більш вільну в цьому плані ігрову діяльність. У рухливих іграх дітям надавалася можливість творчо здійснювати свої рухові дії в межах установленого правилами гри порядку. Завдяки цьому вони виявляли свої рухові здібності за власними внутрішніми спонуками, глибоко переживали особисті успіхи, активно прагнули вдосконалювати свої дії. Це поступово переносилося на їхню повсякденну життєдіяльність, яка ставала більш творчою і цілеспрямованою.

На основі проведеної мотиваційної роботи та озброєння дітей знаннями з фізичної культури батьки формували у дітей уміння самостійно займатися фізичними вправами. Спочатку батьки проводили під час занять підготовку дітей до цих занять, переконуючи їх у тому, що досягти зрушень у фізичній підготовленості можна лише шляхом систематичних тренувань. Вони пропонували дітям проаналізувати свій режим дня і рухову активність, у результаті чого вони самі переконувалися в необхідності щоденно займатися фізичними вправами. На наступних заняттях батьки переходили до розвитку у дітей практичних умінь самостійно займатися фізичною культурою. Для цього вони навчали їх ставити кінцеву, проміжну і поточну мету; планувати і проводити самостійні заняття; розвивати основні рухові якості; здійснювати самоконтроль за рівнем рухової підготовленості. Робота з формування кожного з цих умінь проводилася поетапно і включала: ознайомлення дітей з відповідними вправами шляхом їх показу, роз'яснення техніки і практичного значення; початкове розучування техніки виконання вправ; поглиблене вивчення вправ і умов їх виконання; закріплення вправ і умінь їх використання під час самостійного заняття; вдосконалення набутих умінь у процесі подальших самостійних занять; проведення контролю за якістю сформованих умінь шляхом їх перевірки та оцінки в процесі самостійних занять. При цьому було дуже важливо визначити зростання результатів дітей, які займалися фізичними вправами систематично. Кваліфіковане пояснення батьками цих зрушень спонукало дітей до стабільності у самостійних заняттях фізичними вправами.

Виховання у дітей старшого дошкільного віку інтересу до фізкультурних занять, засвоєння ними практичних умінь самостійно займатися фізичними вправами забезпечили подолання пасивно-позитивного ставлення до занять фізичною культурою. На наступному етапі – розвитку позитивного дійового ставлення – проводилася поглиблена робота з виховання у дітей усвідомленої активності й звички до занять фізичними вправами. Основна увага на цьому етапі зосереджувалася на регулярних

самостійних заняттях дітей фізичними вправами та досягненні ними високого рівня рухової підготовленості.

Для виховання активності у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності батьки використовували схильність дітей досліджуваного віку до виявлення самостійності. Вони створювали на заняттях такі ситуації, в яких діти реалізовували цю схильність і завдяки цьому розвивали свою готовність до самостійних занять фізичними вправами. Батьки спонукали дітей до проявлення самостійності такими завданнями, які вимагали самостійного вибору способу дій і застосування засвоєних знань та рухових умінь на практиці. Для цього дітей залучали до оцінювання правильності власних рухів, самостійно виконувати ті чи інші рухові дії та різноманітні ігрові завдання.

На цьому етапі експериментальною методикою було передбачено виділення часу в кінці заняття на формування у дітей навичок самостійного виконання улюблених рухових дій та ігрових завдань. Спочатку батьки навчали дітей готуватися до проведення гри: підібрати потрібний інвентар, вибрати й обладнати місце, а потім прибрати його після закінчення гри. При цьому батьки не пропонували дитині виконати певні завдання, а лише спостерігали за діями дитини і у разі необхідності забезпечували страховку і надавали допомогу. Дитина повинна була сама обрати для виконання певні вправи. Поступово завдання ускладнювалися. Батьки пропонували дітям виконати вправи, які сприяють розвитку певних рухових якостей тощо. Після виконання рухової дії батьки разом з дитиною аналізували виконану роботу.

Реалізація III педагогічної умови - осучаснення змісту і форм фізичного виховання молодших дошкільників потребувала систематичного навчання самостійної роботи під час проведення різних форм фізкультурно-оздоровчої діяльності. За постійної допомоги батьків діти стали поступово накопичувати знання з фізичної культури. Вони були необхідні для вирішення індивідуальних завдань, які вимагали творчого підходу. Одним з таких завдань було складання дітьми індивідуальних комплексів вправ з

раніше засвоєних рухів. Такі комплекси діти готували як для себе, так і для своїх батьків.

Батьки проводили спостереження за самостійною роботою дітей й при необхідності надавали їм допомогу щодо виправлення помилок, аналізували їхні вправи. Така організація діяльності дітей старшого дошкільного віку під час проведення домашніх занять з фізичного виховання сприяла тому, що у них підвищувалася не лише рухова, але й пізнавальна творча активність. Вони ставали зацікавленими в отриманні методичних знань та формуванні рухових умінь і навичок.

З метою виховання у дітей активності на заняттях з фізичного виховання експериментальною методикою було передбачено спільне виконання фізичних вправ дітей і батьків. Батьки особистим прикладом, переконанням, створенням необхідного розвивального середовища протягом проведення різних форм фізкультурно-оздоровчої діяльності сприяли підвищенню ефективності процесу фізичного виховання. Така організація навчально-виховного процесу значно підвищувала рухову активність, позитивно впливала на якість виконання фізичних вправ.

Дослідження показало, що одним з ефективних і дієвих засобів фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у сім'ї є продумана система організації домашніх занять. Батьки привчали дітей щоденно виконувати ранкову гімнастику, вправи для формування правильної постави, вправи, що запобігають виникненню плоскостопості, цілеспрямовано виконувати фізичні вправи, що сприяють розвитку необхідних рухових умінь і навичок, виконувати загартовувальні процедури.

Разом з розвитком ІТ-технологій оновлюються і форми взаємодії з батьками в закладі дошкільної освіти. Ефективними формами взаємодії педагогів з батьками у реальному часі є VoIP-технології, зокрема, використання застосунку-менеджеру Вайбер, інтернет телефонії Скайп, багатоплатформового хмарного месенджеру Телеграм. Виробниками

розроблено різні методи організації такої передачі, але найбільш поширеними сьогодні є протоколи SIP, Skype і MGCP.

Viber» - застосунок VoIP для смартфонів, реалізований для платформ Android, Chrome Windows, комп'ютерів з операційною системою Windows, macOS або Linux.

Вайбер ми використовували як засіб взаємодії з батьками. Він інтегрується з адресною книгою та авторизується за номером телефону. Дозволяє здійснювати безкоштовні дзвінки (оплата тільки за інтернет-трафік) високої якості між смартфонами з встановленим застосунком, а також передавати текстові фото, відео та аудіо повідомлення. У Вайбері ми створили групу, щоб підтримувати чат із батьками. Вчасно відправляти оголошення, передавати корисну просвітницьку інформацію.

Skype (Скайп) — це програма для інтернет-телефонії VoIP. Ця програма відома завдяки широкому спектру її особливостей, зокрема: безкоштовна комунікація, можливість створення відео-конференцій, та використання децентралізованої P2P технологію для подолання проблем із брандмауером.

Месенджер Telegram – багатопрофільний хмарний застосунок для смартфонів, планшетів, ПК з функціями VoIP. Застосунок дозволяє обмінюватися текстовими, голосовими та відеоповідомленнями, стікерами та фотографіями, файлами багатьох форматів[16]. У ньому передбачена можливість організувати відеоконференції, здійснювати відео- і аудіодзвінки у групах і каналами з багатьма користувачами. Клієнтські програми Telegram доступні для реалізований для платформ Android, Chrome Windows, комп'ютерів з операційною системою Windows, macOS або Linux. Окрім обміну повідомленнями в діалогах і групах, в месенджері ми зберігали необмежену кількість файлів, вели канали, створювали і використовувати боти.

З урахуванням сучасних можливостей ІТ-технологій таке дослідження можливе через проведення он-лайн анкетування. Воно ж

дозволяє виявити запити батьків, їх проблеми і труднощі у питаннях виховання та навчання дітей, їхні побажання і пропозиції. Ми пропонували батькам опитування через анкетування батьків у месенджері Вайбер, Телеграм.

Ефективним методом взаємодії є групові бесіди-консультації, групові і загальні батьківські збори. Сучасні методи проведення таких заходів – програма Скайп, відео-конференції. Цілі консультації - засвоєння батьками певних знань, умінь, спрямування їхньої уваги на засоби фізичного розвитку дитини, допомога у розв'язанні питань.

Поширена сучасна форма взаємодії - День відкритих дверей. Такий захід ми проводили віртуально. Для цього на сайті розміщували оголошення про дату проведення. Дня відкритих дверей і проводили його віртуально. Готували віртуальну екскурсію по закладу, залучали інструктора з фізичного виховання, яка знайомила присутніх із спортивною алою і басейном, умовами, створеними для занять фізичною культурою. Також готували відеофільм про роботу закладу(заняття, збори на прогулянку тощо). Ми відповідали разом фізінструктором на запитання батьків щодо особливостей загартування молодших дошкільників

Як дієві форми взаємодії із батьками є електронна пошта, телефон довіри / скринька довіри. Ідея таких форм - кожний батько має можливість висловити сумніви або побажання з приводу методів виховання, звернутися за допомогою тощо. Телефон довіри працює анонімно, він допомагає батькам з'ясувати та попередити проблеми та незвичні помічені прояви поведінки дітей. Систематична організація фотовиставок «Добре у нас в саду» знайомила батьків з життям, діяльністю їх дітей.

Однією із сучасних форм забезпечення взаємодії батьків і педагогів є проведення смартмобів. *Смартмоб* - це форма організації людей за допомогою засобів мережі інтернет та смартфонів або інших бездротової пристроїв. Основна мета проведення смартмобу в закладі дошкільної освіти – залучення батьків до спільної творчої навчально-виховної діяльності. Він

актуальний при підготовці і організації свят наприклад «Вхідчини», «День козацтва», «Ми - спортивна сім'я». Механізм його проведення наступний: найактивнішого серед батьків педагога закладі дошкільної освіти надихають ідеєю проведення смартмобу. Наприклад, запуск смартмобу «Веселі старти».

Активний батько першим створює казку і передає цю ідею, як естафету, іншим батькам за допомогою соціальних мереж у мобільних додатків. Батьки змагаються в умінні складати та розповідати авторську казку дітям. У результаті закладі дошкільної освіти досягає мети об'єднання, згуртованості батьків, педагогів і дітей. У формі смартмобу доцільно долучати батьків до наповнення розвивального середовища закладу дошкільної освіти, організації свят для дітей та інших заходів.

Як зазначалось, відео та голосовий зв'язок допомогою комп'ютерних мереж став популярним у всьому світі з кінця ХХ століття, і сьогодні широко використовується приватними користувачами, комерційними установами, освітянами. Причинами такої популярності стала можливість значно знизити вартість дзвінків і інтегрувати ІР- телефонію з сервісами Інтернету.

Використання ІТ-технологій у організації роботи з батьками у ЗДО

<i>Форми роботи</i>	<i>Види</i>	<i>ІТ-технології для використання</i>
Індивідуальні	анкетування, візити батьків з дітьми	Он-лайн форми
	співбесіди, консультації	відеоконференції (ІР-телефонія Скайп, Google Meet, Zoom)
	«Скринькадовіри», «Батьківська пошта»	Електронна пошта, ІР-телефонія
Групові	групові консультації,	відеоконференції (ІР-телефонія Скайп, Google Meet, Zoom)

	батьківські збори,	відеоконференції (IP-телефонія Скайп, Google Meet, Zoom)
	практикуми, тренінги, семінари, смартмоби	відеоконференції (IP-телефонія Скайп, GoogleMeet, Zoom)
	дні відкритих дверей	відеоконференції (IP-телефонія Скайп,
Наочно- інформацій ні	дошки оголошень інформаційні куточки фотографії; виставки дитячих робіт; журнали, довідники	GoogleMeet, Zoom, Сайт, месенджери, соціальні мережі Сайт, месенджери, соціальні мережі Сайт, месенджери,соціальні мережі Сайт, месенджери, соціальні мережі

Як свідчить таблиця, для сучасних форм взаємодії з батьками найчастіше оптимально використовувати ІТ-технології. Вони ж дозволяють оновити формат проведення і традиційних заходів, наприклад батьківські збори, групові консультації тощо.

Таким чином, впровадження ІТ-технологійне замінить реальне спілкування батьків вихованців з педагогами, але домірне і збалансоване їх застосування надає будь-якому дошкільному закладу низку переваг, таких як: оперативність і швидкість доведення інформації до батьків вихованців; візуалізація навчально-виховного процесу; можливість забезпечення індивідуального підходу кожного з батьків вихованців; оптимальне поєднання індивідуальної і групової роботи.

Таким чином, використання описаної вище системи розвитку кожного компонента фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку у сім'ї дозволило батькам знаходити оптимальні шляхи його виховання у процесі виконання різних форм фізичного виховання у сім'ї. Виходячи з цього, спеціальні виховні засоби підбиралися батьками з урахуванням особистісних та індивідуальних якостей кожної дитини, а також результатів обстежень рівнів фізичного розвитку, рухової підготовленості, умінь і навичок у ступені оволодіння основними рухами, рівнем знань дітей, станом здоров'я. Це створювало сприятливі умови для організації процесу фізкультурно-оздоровчої діяльності у сім'ї.

2.3. Оцінка ефективності процесу оптимізації взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї з фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку.

Ефективність фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї визначалась шляхом порівняння результатів експериментальної роботи та оцінювання статистичної достовірності різниці експериментальних і контрольних груп методами математичної статистики.

Основним науковим результатом нашого дослідження була перевірка педагогічних умов, необхідних для здійснення ефективного фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї, обґрунтування його шляхів, форм і методів. Виходячи з цього, завданням другого етапу дослідження було:

- проведення аналізу та узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи;
- визначення ефективності впливу розробленої системи на покращення процесу фізичного виховання дітей старшого

дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї та шляхи удосконалення даної роботи.

На контрольному етапі використовувалася методика констатувального експерименту. З метою оцінки рівня фізкультурних знань дітей старшого дошкільного віку або сформованості *когнітивного компоненту* було проведено опитування дітей у вигляді бесіди (див. пункт 2.1.). Опитування проводилось у контрольній і експериментальній групах одночасно в однакові терміни. За кількістю правильних відповідей виводився підсумковий рівень фізкультурних знань дітей контрольної та експериментальної груп. Результати подані в таблиці 2.3.1

Проведення бесід під час виконання режимних процесів дозволило визначити рівні сформованості когнітивного компоненту дітей старшого дошкільного віку. Успішність дітей контрольної групи після проведення експерименту виглядає наступним чином: 18,1% дітей мають високий рівень, 59% - середній і 22,7% дітей мають низький рівень. Діти експериментальної групи після експерименту мають такі результати: 18,1% дітей з високим рівнем, 68,1% з середнім і 13,6% з низьким рівнем сформованості когнітивного компоненту (рис. 2.3.1).

Таблиця 2.3.1

**Сформованість у дітей старшого дошкільного віку
експериментальних та контрольних груп когнітивного компоненту
фізичного виховання**

Рівні	Констатувальний етап		Контрольний етап	
	контрольна група (n=22)	експериментальна група (n=22)	контрольна група (n=22)	експериментальна група (n=22)
	%	%	%	%
високий	18,1	9	18,1	18,1
середній	54,5	54,5	59	68,2

низький	27,4	36,5	22,8	13,6
---------	------	------	------	------

Отже, можемо прослідкувати динаміку рівня сформованості діяльнісного компоненту фізичного виховання у дітей старшого дошкільного віку протягом дослідження.

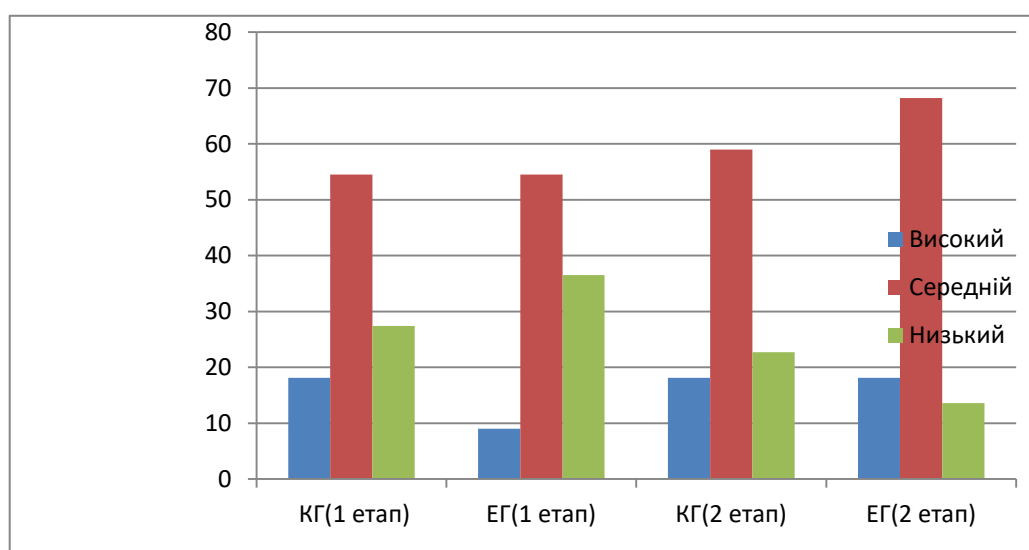

Рис. 2.3.1. Динаміка рівня сформованості когнітивного компоненту фізичного виховання у дітей старшого дошкільного віку контрольної та експериментальної груп (у %)

Наступним завданням було визначення рівня сформованості *емоційно-ціннісного компонента* фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку.

Для визначення емоційних переживань дітей, які найчастіше відчуває дитина під час занять фізичними вправами, ми проводили спостереження за дітьми під час занять, обговорювали результати з інструкторами з фізичного виховання та вихователями, батьками дітей, опитування дітей до заняття та після заняття з фізичного виховання. Щоразу для кожної дитини потрібно

було вибрати п'ять позитивних або негативних емоцій, характерних для даної дитини (див. пункт 2.1), результати у 5-бальній системі заносилися у протокол (додаток В.1, В.2).

Сформованість емоційно-ціннісного компонента фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку перевірялася також у ході бесіди за запитаннями констатувального експерименту. Позитивні відповіді оцінювалися в 1 бал, негативні – 0 балів, результати заносилися в протокол . Аналіз відповідей дітей свідчить, що на початку експерименту більшість дітей експериментальних і контрольних груп характеризувалися слабкою та нестійкою мотивацією до занять фізичною культурою. У середині експерименту в частини дітей експериментальної групи вже спостерігалися стійкі мотиви займатися фізичною культурою. В них з'явилася зацікавленість процесом виконання фізичних вправ і завдань, бажання бути серед кращих, вивчати нові рухи, вправи та ігри. Результати обстеження, проведених наприкінці експерименту, показали, що у дітей експериментальної групи збереглася позитивна динаміка розвитку емоційно-ціннісного компонента до занять фізичною культурою. Неабиякий вплив здійснив на дітей особистий приклад та підтримка батьків, про що свідчить характер суджень дітей. Результати дослідження уміщені в таблиці 2.3.2. В дітей контрольних груп не спостерігалася динаміки розвитку мотивації до занять фізичною культурою, тобто всі показники залишилися приблизно на одному рівні.

Таблиця 2.3.2

Сформованість потреби займатися фізичними вправами у дітей старшого дошкільного віку експериментальної та контрольної груп (у%)

№ запи-	Характер суджень	Констатувальний етап	Контрольний етап
---------	------------------	----------------------	------------------

танн я		КГ (n=22)	ЕГ(n=2 2)	КГ (n=22)	ЕГ(n=22)
		%	%	%	%
1.	Так, подобається.	63,5	54,5	68,2	81,9
	Ні, не подобається. Не відповіли	36,5	45,5	31,8	18,1
2.	Щоб бути сильним. Щоб бути здоровим. Щоб стати спортсменом.	45,5	31,8	50	63,5
	Бо їх показують на заняттях. Не знаю.	54,5	68,2	50	36,5
3.	Так, ми граємо в нові ігри на прогулянці, в дворі. Ми вивчили цю гру з татом і мамою. Я виконую нові вправи під час ранкової гімнастики.	40,9	45,5	40,9	72,7
	Ні. Не використовуюю. Не відповіли.	59,1	54,5	59,1	27,3

Спостереження за дітьми експериментальної і контрольної групи показало, що на початку експерименту в обох групах були діти, які щоразу не хотіли йти на заняття з фізичної культури. На заняттях такі діти намагалися уникати виконання завдань інструктора з фізичного виховання. Позитивні емоції викликали у дітей, в основному, можливість змагатися, не дотримуватися дисципліни при проведенні рухливих і спортивних ігор, або можливістю просто рухатися, не виконуючи ніяких завдань. Вибірковість емоцій характеризувалася тим, що найчастіше викликає у кожної дитини позитивні емоції під час фізкультурних занять. Для визначення цього показника потрібно було вибрати п'ять варіантів, характерних для даної дитини (див. пункт 2.1). Результати заносилися в протокол (додаток В.1, В.2).

У середині експерименту у дітей експериментальної групи спостерігалися значні позитивні зрушення: більшість з них характеризувалися стійкими емоціями радості, задоволення, впевненості, гордості, гідності, співпереживання. Викликали ці позитивні емоційні переживання у дітей здатність самостійно виконувати навчальні завдання, заняття з улюбленої теми, можливість позмагатися з товаришами й перемогти, похвала дорослого, позитивна оцінка тощо. На основі здобутих даних (додаток В.1, В.2) ми визначили рівень сформованості в дітей емоційно-ціннісного компонента фізичної вихованості. Отримані показники відображені в таблиці 2.3.3

Таблиця 2.3.3

Розподіл дітей старшого дошкільного віку за рівнями сформованості емоційно-ціннісного компонента фізичної вихованості

	Рівні	Констатувальний етап	Контрольний етап
		%	%
КГ (n=22)	високий	13,6	13,6
	середній	77,3	81,8
	низький	9,1	4,5
ЕГ (n=22)	високий	9,1	27,3
	середній	72,7	72,7
	низький	18,2	-

Таким чином, можемо прослідкувати динаміку рівня сформованості емоційно-ціннісного компоненту фізичного виховання у дітей старшого

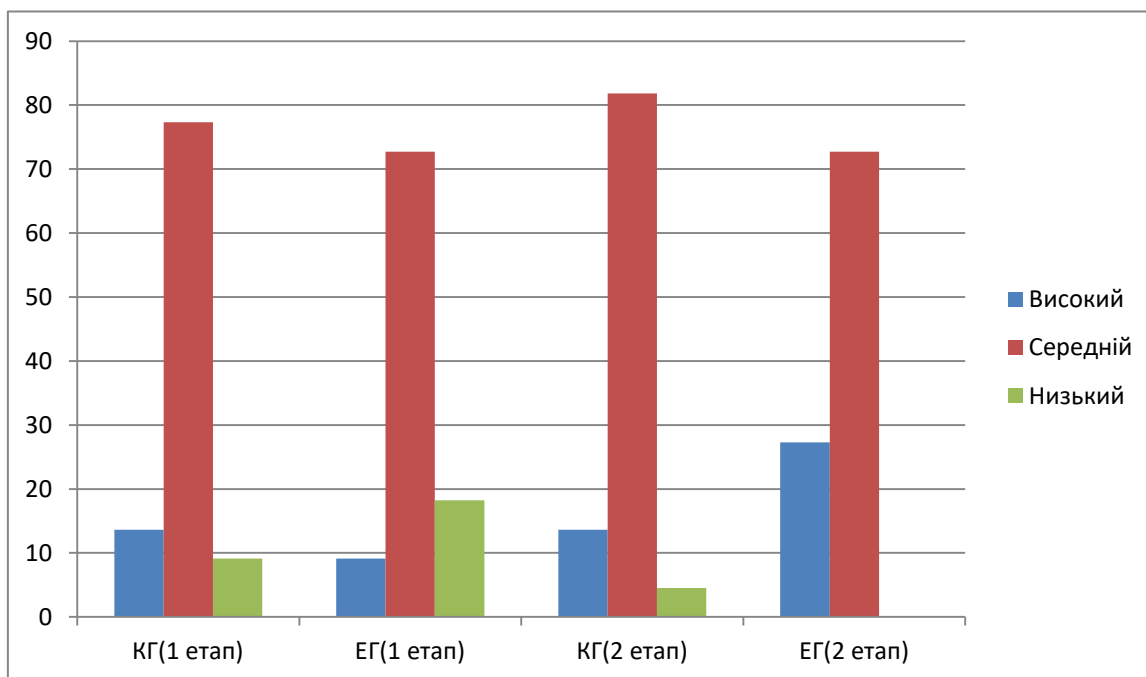

Рис. 2.3.3. Динаміка рівня сформованості емоційно-ціннісного компоненту фізичного виховання у дітей старшого дошкільного віку контрольної та експериментальної груп, у %

Визначаючи сформованість *діяльнісного* компонента фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї, нами була здійснена перевірка показників активності і самостійності дітей у заняттях фізичною культурою та рухова підготовленість і фізичний розвиток дітей.

Для оцінювання активності а також самостійності *дитини* потрібно було вибрати характеристики, притаманні даній дитині (див. розділ I), результати за 5-бальною системою заносилися в протокол (додаток В.1, В.2).

Рухова підготовленість дитини оцінюється при зіставленні його індивідуальних кількісних показників у виконанні основних рухів із середніми віковими нормами (стандартами), які наведені у відповідній таблиці (додаток А). Оцінюється рухова підготовленість дитини старшого дошкільного віку за такими тестами: біг на дистанцію 20 м; стрибок у довжину з місця; метання тенісного м'яча на дальність; стрибок у висоту з розбігу; стрибок у довжину з розбігу; ходьба на дистанцію 10 м. Кожний із

вказаних тестів оцінюється у балах (від 1 до 5). Після обстеження дитини бали, які вона одержала, підсумовуються. Ця сума балів дає змогу розподілити обстежуваних дітей за рівнями рухової підготовленості. Проілюструємо це на прикладі експериментальної та контрольної груп (табл. 2.3.4).

Таблиця 2.3.4

Порівняльний аналіз рухової підготовленості дітей старшого дошкільного віку контрольної та експериментальної груп

	Рівні	Констатувальний етап	Контрольний етап
		%	%
КГ (n=22)	високий	13,6	13,6
	середній	68,2	68,2
	низький	18,2	13,36
ЕГ (n=22)	високий	4,6	9,1
	середній	63,6	81,8
	низький	31,8	9,1

Аналіз показників таблиці показує, що на початку експерименту більшість дітей експериментальних і контрольних груп мали середній і нижче середнього рівні рухової підготовленості. Так, низький рівень спостерігався у 18,2 % дітей контрольної групи та в 31,8% – експериментальної, середній рівень відповідно 68,2% у та 63,6% дітей. Суттєвої різниці у кількісних показниках рухової підготовленості дітей експериментальної і контрольної груп не було.

В кінці експериментальної роботи різниця у рівнях рухової підготовленості експериментальної і контрольної груп стала суттєвою. Серед дітей експериментальної групи було виявлено 2 дітей з високим рівнем та з 2 дітей - з низьким рівнем рухової підготовленості (9,1%), а у переважній

більшості (81,8%) спостерігався середній рівень рухової підготовленості. Показники дітей контрольної групи суттєво не змінилися.

На основі здобутих даних (додаток В.1, В.2) ми визначили рівень сформованості в дітей старшого дошкільного віку діяльнісного компонента фізичної вихованості. Отримані показники відображені в таблиці 2.3.5 Аналіз результатів показує суттєву динаміку сформованості діяльнісного компонента у дітей експериментальної групи в порівнянні з дітьми контрольної групи. Сформований поведінково-діяльнісний компонент на високому рівні зафіксований у 18,2% дітей ЕГ. У той же час в КГ зафіксована значна кількість дітей з низьким рівнем сформованості цього компонента (13,6% дітей), а в ЕГ – лише 9,1% дітей.

Таблиця 2.3.5

Розподіл дітей старшого дошкільного віку за рівнями сформованості діяльнісного компонента фізичної вихованості

	Рівні	Констатувальний етап	Контрольний етап
		%	%
КГ (n=22)	високий	18,2	18,2
	середній	63,6	68,2
	низький	18,2	13,6
ЕГ (n=22)	високий	9,1	18,2
	середній	63,6	72,7
	низький	27,3	9,1

Таким чином, можемо прослідкувати динаміку рівня сформованості діяльнісного компонента фізичного виховання у дітей старшого дошкільного віку протягом дослідження.

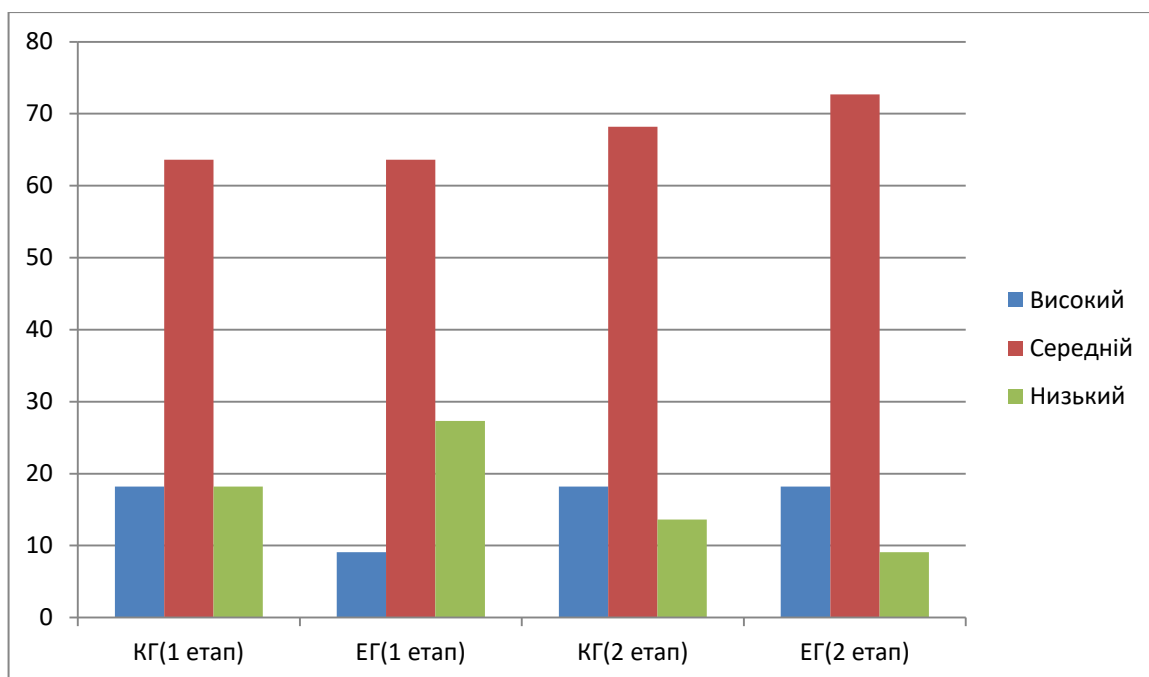

Рис. 2.3.5 Динаміка рівня сформованості діяльнісного компоненту фізичного виховання у дітей старшого дошкільного віку контрольної та експериментальної груп, у %

Проаналізувавши отримані дані за протоколами (додаток В.1, В.2), ми визначили рівні сформованості фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку за даними формульованого та контрольного експериментів. Кількість балів відповідає критеріям їх визначення згідно з компонентами фізичної вихованості (див. розділ І). Отримані результати відображені в таблиці 2.3.6.

Таблиця 2.3.6

Розподіл дітей за рівнями сформованості фізичної вихованості (за результатами констатувального та контрольного експериментів)

Рівні сформованості фізичної вихованості	Контрольна група (n = 22)		Експериментальна група (n = 22)	
	Констатувальний етап	Контрольний етап	Констатувальний етап	Контрольний етап
	%	%	%	%

Високий	18,2	18,2	9,1	27,3
Середній	72,2	77,3	68,2	63,6
Низький	9,1	4,6	22,7	9,1

Дані, наведені в таблиці 2.3.6, демонструють динаміку формування в дітей старшого дошкільного віку фізичної вихованості. У результаті проведеної роботи за експериментально створеними педагогічними умовами, яка була спрямована на формування в дітей фізичної вихованості, кількість дітей експериментальної групи, які мають високий рівень зростає на 18,2%, середній – на 4,6%. Позитивним є зменшення кількості дітей, які мають низький рівень – на 13,6%.

У вихованців контрольної групи після роботи за традиційною програмою також відбулися позитивні зміни у формуванні фізичної вихованості, але вони незначні. Так, кількість дітей з високим рівнем залишилась такою ж, із середнім рівнем зростає – на 5,1%. Кількість дітей, котрі мають низький рівень зменшилася на 4,5%.

Таким чином, можемо прослідкувати динаміку рівня сформованості фізичної вихованості у дітей старшого дошкільного віку протягом дослідження.

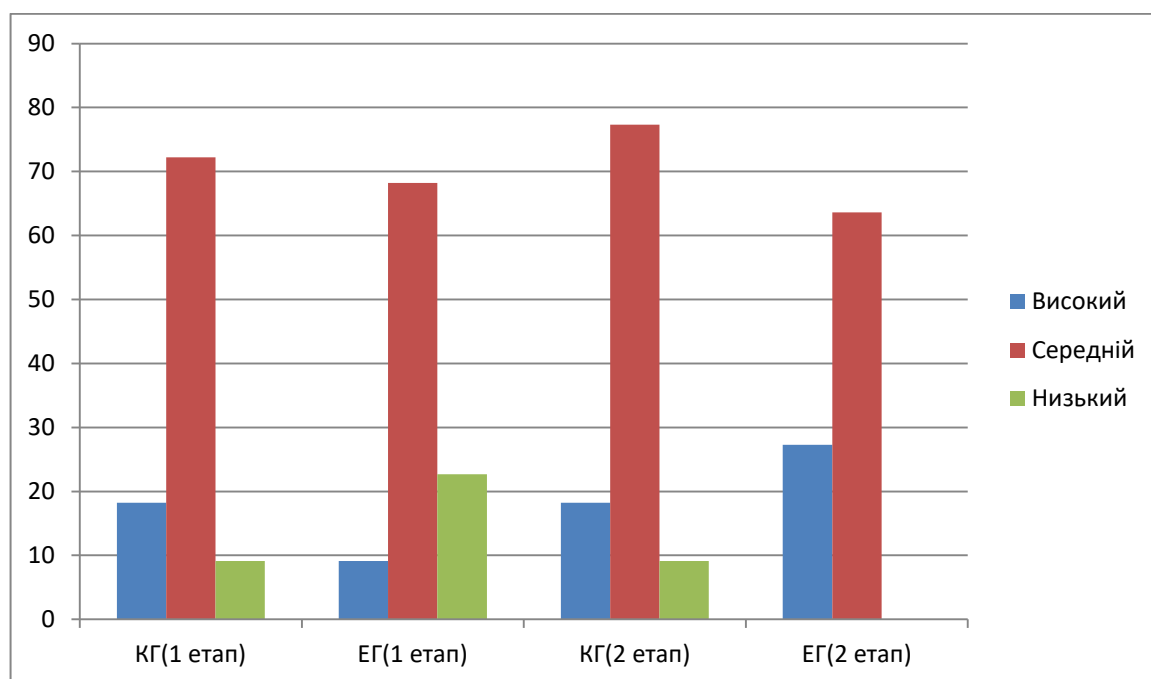

Рис. 2.3.6. Динаміка рівня сформованості фізичної вихованості у дітей старшого дошкільного віку контрольної та експериментальної груп, (%)

Таким чином, результати дослідження показали, що впровадження в експериментальній групі удосконалених форм та методів фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї сприяло розвитку в них когнітивного, емоційно-ціннісного і діяльнісного компонентів фізичної вихованості. Це свідчить про високу ефективність навчально-виховної роботи, спрямованої на підвищення ефективності фізичного виховання дітей. Отримані результати також підтвердили положення про те, що ефективність експериментальної роботи забезпечується особистісно зорієнтованим вихованням, яке передбачає активну участь у виховній роботі кожної дитини з урахуванням її особистісних якостей; комплексним підходом до виховання з урахуванням педагогічних можливостей занять з фізичної культури в навчальному закладі та занять фізкультурно-оздоровчою діяльністю в сім'ї.

Висновки до розділу 2.

Основним напрямом формувального етапу дослідження було визначення та реалізація педагогічних умов фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї та перевірка їх ефективності.

Для ефективного здійснення роботи з батьками з фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в експериментальній групі з педагогами та інструкторами з фізичного виховання було започатковано читання курсів з теоретико-методичної та практичної підготовки педагогів та інструкторів з фізичного виховання до роботи з батьками.

У результаті залучення батьків експериментальної групи до співпраці з педагогами дошкільних навчальних закладів щодо вирішення завдань фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у сім'ї відбулися

позитивні зміни в організації життєдіяльності родин. Ефективною виявилася організація в дошкільному навчальному закладі «Батьківської школи» для дітей експериментальної групи та їх батьків. Результати експерименту показали значний приріст рівня теоретичних знань та практичних умінь і навичок в організації і проведенні різних форм фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї у батьків експериментальної групи.

Аналіз результатів дослідження дав можливість визначити динаміку рівнів сформованості когнітивного, емоційно-ціннісного і діяльнісного компонентів фізичної вихованості дітей молодшого дошкільного віку. Так, кількість дітей з високим рівнем сформованості когнітивного компонента в експериментальній групі збільшилася на 9%, у контрольній – не змінилася. В експериментальній групі показники середнього рівня збільшилася на 13,5%. У контрольній групі цей показник збільшився на 4,5%. Кількість дітей експериментальної групи з низьким рівнем сформованості когнітивного компоненту фізичної вихованості зменшилася на 22,9%.

Дослідження динаміки рівнів сформованості емоційно-ціннісного компонента виявило істотні позитивні зміни в дітей з експериментальної групи. Кількість вихованців експериментальної групи, що мають високий рівень сформованості емоційно-ціннісного компонента, після формувального етапу експерименту збільшилася на 18,2%. Для них є характерним позитивне емоційне сприйняття завдань, здатність мотивувати власні рухові дії. У контрольній групі кількість дітей з високим рівнем не зросла. Також у дітей контрольної групи спостерігається збільшення середнього рівня на 4,5% у той час як в експериментальній групі кількість дітей із цим рівнем не зазнала змін. Позитивним є факт зменшення на 4,6% кількості вихованців контрольної групи з низьким рівнем, а в експериментальній групі дітей з низьким рівнем не спостерігається зовсім.

Позитивні показники щодо рівнів сформованості діяльнісного компонента після проведення контрольного етапу експерименту наявні в

дітей обох досліджуваних груп, але в експериментальній групі вони значно вище порівняно з контрольною. Проведений аналіз отриманих даних показав, що кількість дітей, які мають високий рівень, в експериментальній групі зросла на 9,1%, а в контрольній групі – змін не зафіксовано. Діти із середнім рівнем також зазнали певних змін: в експериментальній групі їх кількість зросла на 9,1%, а в контрольній – на 4,6. Позитивним є зменшення на 4,6% кількості дошкільників контрольної групи з низьким рівнем і на 18,2% в експериментальній групі.

Вищеназвана різниця в даних підкреслила ефективність впровадження в експериментальній групі розроблених педагогічних умов фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

У ході експериментальної діяльності був розроблений зміст теоретико-методичної та практичної підготовки батьків вихованців старшого дошкільного віку з фізичного виховання. У них розкрито основні напрями діяльності педагогів і батьків у вирішенні проблеми фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї. Ми вважаємо, що використання дотримання запропонованих педагогічних умов сприятиме підвищенню ефективності фізичного виховання дітей досліджуваного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У магістерській роботі здійснено нове розв'язання проблеми фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї, що знайшло відображення в обґрунтуванні педагогічних умов досліджуваної діяльності, розробленні форм і методів роботи з формування фізичної вихованості дітей 4–5 років у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Результати проведеного дослідження засвідчили ефективність розв'язання поставлених завдань і дали підстави для формулювання таких висновків:

1. Актуальність і доцільність дослідження проблеми фізичного виховання дітей зумовлені посиленням соціального запиту на здорову українську націю, усвідомленням громадянами необхідності розвивати свої рухові якості й підвищувати власну рухову підготовленість, формувати стійкі мотиви до занять фізичними вправами та самостійного здійснення фізкультурно-оздоровчої діяльності.

На основі теоретичного аналізу наукових праць з питань фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї доведено, що означена проблема перебуває в центрі уваги дослідників, оскільки основною причиною малоефективної організації процесу фізичного виховання дітей є необізнаність батьків та низький рівень допомоги педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів родинам вихованців. Розкрито сутність поняття “фізична вихованість дітей старшого дошкільного віку” як складного новоутворення, яке характеризується наявністю у молодших дошкільників необхідних елементарних знань, умінь та навичок в галузі фізичної культури, сформованої мотивації до занять фізичними вправами, здатності самостійно застосовувати набуті уміння та навички у повсякденній життєдіяльності. Встановлено, що особливого значення для забезпечення фізичної вихованості дітей 4–5 років набуває створення відповідних для цього умов спільними зусиллями закладу дошкільної освіти і сім'ї.

2. Визначено структурні компоненти фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку: когнітивний (накопичення і систематизація знань про техніку виконання рухових дій; уміння аргументувати вибір тих чи інших фізичних вправ для розвитку основних рухів і рухових якостей; розуміння значення фізичного виховання для збереження, зміцнення та

відтворення здоров'я); емоційно-ціннісний (сформованість мотивів до занять фізичними вправами, усвідомлення значення оволодіння руховими вміннями та навичками; наявність інтересу до саморозвитку; вміння оцінити власний стан рухової підготовленості та самопочуття під час занять); діяльнісний (активність і стабільність у заняттях фізичною культурою; наявність звички виконувати фізичні вправи в повсякденній життєдіяльності і певний рівень рухової підготовленості старшого дошкільника).

Означено критерії сформованості фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку, а саме: володіння елементарними знаннями з фізичної культури; сформованість мотивації до різних видів рухової діяльності; активність і самостійність у заняттях фізичною культурою, рівень рухової підготовленості дітей старшого дошкільного віку. Відповідно до названих критеріїв виявлено високий, достатній, середній та низький рівні сформованості фізичної вихованості.

3. Обґрунтовано та експериментально апробовано педагогічні умови фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї: формування у дітей ціннісного ставлення до власного здоров'я, доцільне поєднання індивідуальних та групових форм роботи дошкільного закладу з сім'єю у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку, осучаснення змісту і дистанційних форм фізичного виховання молодших дошкільників.

4. Розроблено та впроваджено форми і методи роботи з формування фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї, які реалізовувалися шляхом організації просвітницької роботи з батьками в рамках функціонування Батьківської школи, впровадження серії занять з вихователями та інструкторами з фізичного виховання дошкільних навчальних закладів, проведення спільних занять дітей і батьків, в яких були доцільно поєднані колективні й індивідуальні традиційні та інтерактивні форми й методи роботи.

Результативність й ефективність експериментальної роботи підтверджено динамікою показників сформованості фізичної вихованості дітей старшого дошкільного віку, що виявляється в зростанні кількості дітей експериментальної групи з високим рівнем сформованості фізичної вихованості на 18,2% (у контрольній групі результати не змінилися), зменшенні кількості дітей із середнім рівнем на 4,6% (у контрольній групі – підвищення на 5,1%), зменшенні дітей експериментальної групи з низьким рівнем на 13,6% (у контрольній групі змін не відбулося).

Представлені результати дослідження не розглядаються як вичерпні, такі, що повністю вирішують проблему фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї. Перспективами подальшої роботи може бути обґрунтування зв'язку фізичного розвитку молодших дошкільників з їхнім розумовим розвитком, розвитком інших здібностей тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрющенко Т. К. Аксіологічний аспект проблеми формування здоров'язберезувальної компетентності в дітей дошкільного віку. Нова педагогічна думка. Рівне. 2013. № 1. С. 78–81.
2. Базовий компонент дошкільної освіти. [Електронний ресурс]. URL: http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/6/bazovij_komponentdoshkilnoji_osviti_v_ukrajini. (дата звернення: 11.11.2023)
3. Беленька Г. В. Здоров'я дитини – від родини. Київ, 2006. 220 с.
4. Богініч О. Л. Оздоровча педагогіка : Вдосконалення малих форм активного відпочинку. Дошкільне виховання. 2002. № 7. С. 18 –19.
5. Богініч О. Оздоровчу ідеологію – в життя малят. Дошкільне виховання. 2006. № 7. С. 7–9.
6. Богініч О. Л. Сутність здоров'язберігаючого середовища у життєдіяльності дітей дошкільного віку. Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. Випуск XVII – XVIII. Івано-Франківськ, 2008. С. 191–199.
7. Богініч О. Л. Сучасні пріоритети фізичного розвитку дітей. Дошкільне виховання 2005. № 7. С. 12–14.
8. Богініч О. Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри. Київ, 2001. 140 с.
9. Богініч О. Л. Природа і рух : методичний посібник. Київ, 2003. 110 192 с.
10. Бойченко Т. Валеологія – мистецтво бути здоровим. Здоров'я та фізична культура. 2005. № 2. С. 1–4.
11. Бурова А. Фізичне виховання дітей влітку. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2009. № 5. С. 11–19.
12. Бурова А. Фізвиховання дошкільнят : сучасний стан і вимоги. Дошкільне виховання. 2007. № 7. С. 11–14.
13. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посібник. Суми, 2004. 428 с.

14. Вільчковський Е. С. Фізичне виховання дітей у дошкільному закладі. Київ, 2001. 216 с.
15. Вільчковський Е. С. Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посібник. URL: <http://kpmu.edu.ua/wp-content/uploads-/sites//2013/11/Teoriya-i-metoduka-fizichnohovannya-ditey-doshkilvogo-viku.pdf>. (дата звернення: 11.12.2020)
16. Галицька Т. В. Взаємодія закладу дошкільної освіти з родиною : сучас. підходи Дошк. навч. закл. 2018. № 11. С. 11–13.
17. Геращенко Л. Заняття з фізичної культури в дошкільному закладі : здоров'язбережувальний аспект. Імідж сучасного педагога. 2010. № 6–7 111 (105–106). С.101–103.
18. Геращенко Л. Методика загартування в умовах дитсадка. Дошкільне виховання. 2010. № 3. С. 16–20
19. Гузь В., Жейнова С., Таган Л. Організаційно-педагогічні умови ефективної взаємодії дошкільного закладу з сім'єю. Молодь і ринок. 2018. № 3. С. 27–30.
20. Денисенко Н. Ф. Будьте здорові, діти: програма з валелогічного виховання. Дитячий садок. 2001. № 42 (138). С. 24–25.
21. Денисенко Н. Ф. «Будьте здорові, діти!»: програма з валелогічного виховання дошкільнят. Палітра педагога. 2000. №2. С. 4–6.
22. Денисенко Н. Ф. Витоки здоров'я дитини: навч.-метод. посібник. Тернопіль, 2010. 160 с.
23. Денисенко Н. Ф. Впровадження програми з валеології. Дошкільне виховання. 1998. № 9. С. 7–8.
24. Денисенко Н. Ф. Навчаємо оздоровчих технологій – в освітньому процесі. Дошкільне виховання. 2010. №1. С. 14–17.
25. Денисенко Н. Оздоровчі технології в освітньому процесі. Дошкільне виховання. 2004. № 12. С. 4–6

26. Дубогай О. Д. Теоретичні та методичні аспекти особистісноорієнтованого підходу у фізичному вихованні дітей. Дошкільна освіта. 2005. № 2 (8).

27. Загородня. Л. П. Фізичне виховання дітей дошкільного віку: навч. посібник. Суми, 2011. 272 с.

28. Іващенко С. Актуальні проблеми сучасної дошкільної освіти : навчальний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта», викладачів закладів вищої освіти, вихователів дітей дошкільного віку, батьків та зацікавлених небайдужих осіб. Чернігів, 2020 50 с.

29. Іващенко С.Б., Кошель В.М. «Формування ціннісного ставлення дітей дошкільного віку до свого здоров'я»: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта», викладачів закладів вищої освіти, працівників закладів дошкільної освіти та батьків Чернігів, 2018 188 с.

30. Калімбет, О., Кошель, А., Кошель, В., Рябченко, А., Хаблова, М. (2021). Фізичне виховання дітей дошкільного віку як основа формування здоров'я сучасного суспільства. InterConf, (5). вилучено із <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/grail-of-science/issue/view/04.06.2021/547>

31. Козлова, В., Кошель, В., Пась, К., & Скивка, А. (2021). ДО ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДОШКІЛЬНИКІВ ЯК СИСТЕМОУТВОРЮЮЧИХ КОМПОНЕНТІВ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'Я. Збірник наукових праць SCIENTIA. Вилучено із <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/article/view/8261>.

32. Ковалевська, Н. Впровадження у роботу дошкільного навчального закладу нової форми співпраці – батьківський клуб Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Ін-т педагогіки НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 23, ч. 2. С. 179–184.

33. Кошель А. П. (2016). Використання здоров'язбережувальних технологій у дошкільному закладі. Вісник Чернігівського національного

педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. (135). 41-45. Вилучено з: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2016_135_12.

34. Кошель , В., Козлова , В., Пась , К., Скивка , А., & Ушкалов , Л. (2021). ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї. Збірник наукових праць SCIENTIA. із <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/article/view/13606>

35. Кошель А.П. Формування здорового способу життя майбутніх вихователів дітей дошкільного віку: метод, посібник. Чернігів, 2019. 188 с.

36. Кошель В. М. Підготовка майбутніх вихователів до навчання рухових дій дітей дошкільного віку : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 Глухів, 2016. 252 с.

37. Крутій, К. Взаємодія з батьками та взаємовідносини з дітьми // 1111 запитань до професора / Катерина Крутій. – Запоріжжя, 2012. – С. 224–275.

38. Кузьмінський А.І., В.Л.Омеляненко. Педагогіка родинного виховання: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Знання, 2006. 324 с.

39. Лазаревич С. Пріоритет – фізичне здоров'я вихованців. Дошкільне виховання. 2008. № 12. С. 12–13.

40. Лісневська Н. В. Здоров'язберігаючі технології фізичного виховання. Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Випуск 14. Глухів. С. 164–167.

41. Литвинова Н. «Море» у плящі». Нестандартне фізкультурне обладнання. Дошкільне виховання. 2005. № 12. С. 21.

42. Лохвицька Л.В. До здоров'я дітей - через освіту дорослих: технологія взаємодії дошкільних навчальних закладів з родинами: Навчально-метод. посібник для студ. вищ. навч. закладів/ Л.В.Лохвицька, Т.К.Андрющенко.- Тернопіль: "Мандрівець", 2014.- 176с

43. Лохвицька Л. В. Виховання здорової дитини в сучасній сім'ї. Сім'я – берегиня здоров'я дитини. Тернопіль, 2010. 228 с.
44. Лохвицька Л. В. Організація здоров'язберігального середовища в закладах дошкільної освіти. Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Випуск 16. Глухів, 2010. С. 124–127.
- Лохвицька Л. В. Про здоров'я треба знати, про здоров'я треба дбати. Дошкільне виховання. 2002. №12. С. 10–13.
45. Марчук О. О., Абраменко Ю. Р. Сучасні напрями просвітницької діяльності вихователя серед батьків та громадськості Наукові та освітні трансформації в сучасному світі: збірник матеріалів Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 15 липня 2021 року) / Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій, м. Чернігів. Суми: ТОВ НВП «Росток А.В.Т.». 2021. С. 257-258
46. Ночвінова, О. Workshop у дитячому садку, або Творимо дива разом / Олена Ночвінова // Вихователь-методист дошк. закл. – 2019.–№2.– С.38–40.
47. Обремська О. Нестандартне фізкультурне обладнання. Дошкільне виховання. 2011. № 6. С. 22–27. 83. Овчинникова Т. С. Организация здоровьесберегающей
48. Пелікан А. Нестандартне обладнання для силових вправ та естафет. Дошкільне виховання. 2007. № 7. С. 28–29.
49. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» / автор. колектив; наук. Керівник В.О. Огнев'юк. – Київ : Київський ун-т. імені Бориса Грінченка, 2016. – 304 с.
50. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. – Ч. II. Від трьох до шести (семи) років. Київ, 2014. 452 с.
51. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». Тернопіль, 2013. 264 с
52. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт. Мандрівець, 2013. 104 с.

53. Сварковська Л. Оздоровлюємо дітей разом з батьками. Виховательметодист дошкільного закладу. 2011. № 6. С. 49–56.
54. Сема О. Проблеми співпраці вихователя та батьків. Психолого-педагогічний пошук : зб. наук. пр. за матеріалами II Всеукр. студент. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми дошкільної освіти: перспективи, інновації, розвиток» (21–22 квітня). Глухів, 2016. Вип. 3. С. 239–243.
55. Титаренко С. А. Педагогічні умови забезпечення здоров'язбережувального середовища як складової іміджу дошкільного навчального закладу. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2012, №1(19). С. 192–200.
56. Тішакова Л. Система оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі. Практика управління закладом освіти. 2009. № 12. С. 29–33.
57. Терентьєва Н. Фізичне виховання : інноваційний підхід. Дошкільне виховання. 2007. № 7. С. 6–7.
58. Фізичний розвиток дітей в умовах закладу дошкільної освіти : методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України (Додаток до листа від 16.08.2010 № 1/9-563). Дошкільне виховання. 2010. № 9. С. 9–14.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета

Шановні батьки! З метою визначення вашого ставлення до дистанційного спілкування просимо надати відповіді на запитання анкети.

<p>1. Який вид спілкування с педагогами вам зручніший?</p> <p>Віртуальний Реальний Змішаний</p>
<p>2. Оцініть за 10 бальною шкалою запровадження ІР-телефонії у закладі дошкільної освіти «Зірниця»</p>
<p>3. Чи хотіли б ви продовжити спілкуватись з вихователями за допомогою ІР-телефонії</p> <p>Так Ні Частково</p>
<p>4. Чи влаштовує вас така форма проведення батьківських зборів як відеоконференція? Якщо ні, вкажіть причини.</p> <p>Так Ні Причини незадоволення</p>
<p>5. Чи достатньо ви підготовлені до взаємодії засобами ІР-телефонії?</p> <p>Так, повністю підготовлені Ні, не підготовлені Частково</p>
<p>6. Чи достатньо педагоги компетентні до взаємодії засобами ІР-телефонії?</p> <p>Так, повністю підготовлені Ні, не підготовлені Частково</p>
<p>7. Ваші побажання або пропозиції вихователям закладу дошкільної освіти «Зірниця»_____</p>

Додаток Б

**Батьківські збори з елементами тренінгу на тему:
«Шлях до здоров'я – турбота спільна»
(з досвіду роботи)**

Мета: формувати поняття «здоров'я», розкрити переваги здорового способу життя, допомогти батькам усвідомити відповідальність за збереження здоров'я дітей, надати можливість батькам і дітям краще взнати один одного, щоб надалі будувати свої стосунки на засадах загальнолюдської моральної і духовної культури здоров'я.

Форма проведення: година спілкування

Епіграф: "Людина не може бути вихована безпосереднім впливом однієї особи, якими б якостями ця особа не володіла."

А. Макаренко

Оформлення кімнати: вислови відомих людей, виставка малюнків "За здоровий спосіб життя", відеофільм «Діти бачать, діти роблять», макет «Здоров'я», малюнок із зображенням хлопчика до вправи «Млямз», спортивне обладнання, запис голосів дітей, музичний супровід, пам'ятки для батьків, олівці.

Здоров'я – це безцінний дар природи, воно дається, нажаль, не навіки, його треба берегти. Але здоров'я людини багато в чому залежить від неї самої, від її способу життя, умов праці, харчування, її звичок і духовності.

"Без здоров'я немає щастя"

"Без здоров'я ніщо людині не миле"

"Було б здоров'я , а все інше наживемо"

"Яке насіння - таке й коріння"

(Народна мудрість)

"Якщо здоров'я ти з дитинства збережеш,

То довго і щасливо проживеш!"

А.І. Гузовська

I. Вступ. Шановні батьки! Тема нашої зустрічі з вами серйозна і важлива. Це тема здорового способу життя «Шлях до здоров'я – турбота спільна».

Відомо, що здоров'я – це те, без чого людина не може бути щасливою.

Мозковий штурм «Що таке здоров'я? І від чого воно залежить?» (відповіді батьків).

Зараз я пропоную вам перевірити, наскільки активно ви самі дбаєте про своє здоров'я і сприяєте його зміцненню. (Батьки утворюють коло, в центрі кола малюнок з написом "Здоров'я" на підставці)

Вправа "Я працюю над своїм здоров'ям".

Я буду ставити питання, якщо відповідь позитивна, то ви робите крок вперед, якщо негативний – не рухаєтеся.

- я щодня роблю ранкову гімнастику;
- я щодня роблю піші прогулянки;
- я відвідую тренажерний зал або займаюся якимось спортом;
- у мене відсутні шкідливі звички;
- дотримуюся режиму дня;
- я правильно харчуюся;
- я емоційно врівноважений;
- я виконую профілактику захворювань.

- Отже, хто опинився поряд з безцінним скарбом "здоров'я"? (привітання батьків та аплодування їм)

Ми за вас дуже раді, дружно поаплодуємо Вам, і будемо брати з Вас приклад.

- Але ми знаємо, що існують і негативні звички, (наведення прикладів). Я пропоную вам зараз передивитися фільм та намагатися трішки поміркувати над цим питанням.

Перегляд фільму «Діти бачать, діти роблять».

• Як ви зрозуміли, що діти копіюють нас у всьому, нашу поведінку, наш спосіб життя. Тож я, вважаю, що ми будемо для них гарним прикладом. І намагатися виховувати у дітей лише гарні звички.

II. Саме про те, як формувати навички і звички здорового способу життя ми сьогодні вам розкажемо і покажемо:

1. Кожне ранок у закладі починається з ранкової зарядки.

Ранкова зарядка допомагає організму прокинутися від сну;

- сприяє підвищенню працездатності;

- покращує самопочуття;

- дає бадьорість.

Щоденна ранкова зарядка — обов'язковий мінімум фізичного навантаження на день. Необхідно зробити її такою ж звичкою, як умивання! «Якщо почати день з зарядки – значить, буде все в порядку!»— так говорить народна приказка. А ще кажуть: "Рух + рух = життя!"

Ранкова гімнастика в садочку відбуватися по-різному: один раз це звичайні фізичні вправи, інший музично-ритмічна гімнастика, одну з яких діти старшої групи нам зараз покажуть.

Показ музично-ритмічної гімнастики дітьми старшої групи «Чарівна квітка».

Також кожен день проводиться гімнастика після сну.

Сон - важлива умова для здоров'я, бадьорості і високої працездатності людини.

Три рази в тиждень проводять фізкультурні заняття.

І зараз ми перевіримо: як розвинені швидкість, спритність, швидкість, влучність, пригучість, сила у наших шановних батьків – тат і мам. Усі завдання виконуються під музику батьками по-бажанню.

1 завдання – "Попади в ціль": кинути грудку папери в обруч.

2 завдання – "Стрибунці": стрибки через скакалку.

3 завдання – "Покрути обруч".

Загартовування. Ми знаємо, що загартована людина мало схильний до будь-яких захворювань, тому загартовування організму можна з упевненістю віднести до звичок здорового способу життя. Вплив сонця, повітря і води на організм людини (в розумних межах) дуже корисно.

Перебування дітей на повітрі - це використання природних факторів природи для оздоровлення і загартування організму, тому в дитячому садку 2 рази в день з дітьми близько двох годин гуляємо на вулиці – це в холодний період, а влітку – необмежено. Під час прогулянки діти якомога більше рухаються, грають у спортивні і рухливі ігри.

Також проводиться нетрадиційне загартовування:

Контрастне повітряне загартовування (з теплого приміщення діти потрапляють в «холодне»).

Ходіння босоніж. При цьому зміцнюються склепіння і зв'язки стоп, йде профілактика плоскостопості.

Контрастний душ – найбільш ефективний метод загартовування в домашніх умовах (у дитячому садку проводиться влітку).

Ці всі перекишені технології відносяться до традиційних здоров'язберігаючих технологій.

До нетрадиційних здоров'єзберігаючих технологій можна віднести арт-терапію – лікування через малюнок, саморобку, казку, музику, колір, запахи, танець.

Дуже подобається дітям і точковий масаж (завантажити точковий масаж) В результаті точкового масажу зміцнюються захисні сили організму. І він сам починає виробляти «ліки», які набагато безпечніше таблеток.

Таким чином, використовувана в комплексі здоров'єзберігаюча діяльність допомагає сформувати у дітей стійку мотивацію на здоровий спосіб життя, зміцнити здоров'я. Результат буде ефективніше, якщо розшириться взаємозв'язок у вирішенні даного питання між дитячим садом і вами, шановні батьки.

Працюючи в дитячому саду, ми звернули увагу, що в багатьох сім'ях страждають емоційні зв'язки. Діти відчувають дефіцит батьківської любові та уваги. Зараз ми покажемо це на вправі.

Вправа «Млямз»

Один із педагогів зачитує учасникам нижченаведений текст, другий — у цей час надриває аркуш паперу із зображенням дитини в ті моменти, коли під час читання тексту права дитини порушуються. Значення цього дійства учасникам заздалегідь не пояснюється. Коли текст буде прочитаний до кінця, можна запитати в батьків, що вони відчували, коли вихователь надривав аркуш із зображенням дитини, які порушення прав дитини вони відзначили.

Педагог. Малюк прокинувся вранці від того, що почув роздратовані голоси батьків. Він із сумом подумав, що останнім часом вони занадто часто сваряться і тепер навіть не приховують своїх взаємин від нього. Дедалі частіше, залишаючись вдома, Малюк боявся, що в будь-який момент тишу можуть порушити гучні сварки. У такі хвилини він ішов до своєї кімнати і почувався дуже самотнім. Лежачи під теплою ковдрою, він згадував, як добре було йому під час недільних прогулянок у колі сім'ї. Йому здавалося, що цей щасливий час уже не повернеться ніколи.

Батьківські голоси затихли. Малюк почув мамині кроки, які наближалися до кімнати. Мама широко відчинила двері і сказала: «Піднімайся! Швидше! Мені набридло спізнюватися через тебе на роботу!».

Малюк неохоче встав із теплового ліжечка і пішов до ванної кімнати. Він вмивався і чув, як мама вже увійшла до кімнати, щоб допомогти застібнути гудзики на манжетах сорочки. «І коли ти вже навчишся одягатися сам?», — почув Малюк звичне запитання. «Мамо, а можна я надягну нову сорочку, яку

я сам вибрав, коли ми заходили до магазину? Я її вчора ввечері витягнув із шухляди і вже приготував...». «Дивись-но, який спритний! Він приготував! Як дівчисько, нарядами переймаєшся... Ну добре, давай швидше свою нову сорочку...». Малюку вже не так, як раніше, подобалася його обнова, але він, нічого не відповівши, подав мамі сорочку. Вона миттю застібнула всі гудзики. «Швидко на кухню снідати! А я поки причепурюся», — сказала мама.

На кухні за столом сидів батько. Він неквапом пив каву й уважно читав газету. Малюку дуже хотілося, щоб батько поглянув на нього. Він сподівався, що той помітить його нову сорочку, посміхнеться йому. Малюк стояв біля столу, але батькові було не до нього. Мама, яка приготувалася вже виходити, забігла до кухні: «Чого ти стоїш?! Хіба тобі незрозуміло, що ми спізнюємося! Боже, ну чому ти такий повільний, як і твій батько! Поспішай, поснідаєш вже у школі!».

Хлопчик із мамою швидкими кроками вирушили до автобусної зупинки. Біля школи мама помахала Малюку рукою зі словами: «Тримайся! Маю надію, що зауважень і двійок не буде! Чекай мене після групи продовженого дня. Будь охайним, не забруднися!». Останні слова вона промовляла вже поспіхом. Малюк із важким портфелем увійшов до класу. Учителька запитала його: «Ти не забув, як учора, свій зошит?». Ніхто не звернув уваги на його нову сорочку. Малюк сів на своє місце. Почався урок. Малюку було стало дуже сумно... Він чекав, коли пролунає дзвоник, майже не слухаючи, що говорить вчителька. На перерві Малюк зупинився біля вікна, подивився на хмари, дерева... Уявив себе, тата, маму, які йдуть по стежці в парку, усміхнених, радісних... Хлопчик не помітив, як пролунав дзвоник, як діти зайшли до класу... Він почув суворий голос вчителя: «Що ти робиш біля вікна?». «Я чекаю на своє щастя», — відповів Малюк. «Давай щоденник, два по поведінці», — промовила вчителька.

Обговорення тексту

Шановні батьки, що ви відчули, коли вихователь надривав аркуш із зображенням дитини?

- Які порушення прав дитини ви помітили?
- Чи трапляються схожі випадки у вашій родині?
- Чи можливо зробити дитину в родині щасливою?
- Що для цього потрібно?

Тому, щоб спонукати Вас до взаємного спілкування зі своїми дітьми, ми проведемо спільний оздоровчий комплекс.

Сподіваємося, що це допоможе емоційно зблизити вас з вашою дитиною і буде сприяти зміцненню здоров'я малюка.

Фізкультурно-оздоровчий комплекс «Циркова вистава», спільна діяльність батьків і дітей.

Дружно за руки возьмітесь
 В круг тихонько становитесь.
 Мы отправляемся в цирк!
 В цирке очень хорошо!
 Всюду празднично, светло!
 Здесь звенит веселый смех
 Приглашаем в гости всех!
 Внимание! Внимание!
 Занавес открывается!
 Парад-але начинается!

Сегодня с нами артисты –

Циркачи, эквилибристы.

И первыми на нашу сцену выходят

воздушные гимнасты.

- Идем на носочках, держим спину ровно.

Силачи в гостях у нас,

Их приветствуем сейчас!

- Выполняем силовое упражнение: взрослый держит руки ребенка, руки в стороны, к плечам.

Под свет прожекторов по круглой арене,

Лошадки идут, поднимая колени!

- Высокое поднятие колен.

А это наши песики – черненькие носики,

На арене цирка – дрессированные собачки.

- Взрослые делают широкие шаги, дети пролазят на четвереньках между ног взрослого.

А сейчас веселые клоуны!

Они не унывают никогда,

Весело бегают всегда!

- Бег по залу.

Вот на арене акробаты,

Очень сильные и смелые ребята.

- Дети становятся на ноги взрослого, передвигаются вместе.

Ярче, ярче, пусть сверкают

На арене огоньки,

Цирковое представление

Начинаем с вами мы.

- Дети с родителями останавливаются

Посмотрите – ка, медведи,

Едут на велосипеде.

- Взрослый становится на колени лицом к ребенку, руки - ладошка к ладошке, вращательные круговые движения.

Представление продолжается,

Снова номер представляется.

Силачи спешат сюда,

У них номер – вот это да!

- Взрослые на коленях спина к спине с ребенком, ребенок поднимает руки вверх, взрослый держит ребенка за руки, наклоняется вперед и назад вместе с ребенком на спине.

Детям всем на удивление.

Продолжаем представление.

Вышли обезьянки на арену,

Поклонились всем со сцены.

Они приглашают нас покататься на качелях.

- Взрослый и ребенок стоят лицом к лицу, поочередно выполняя приседание.

Вот к концу подошло представление,

Мы благодарны вам за терпение.

Наши артисты не ждут комплиментов,

Ждут они только аплодисментов!

- Все аплодируют.

- Ось і закінчився наш похід у цирк, ми сподіваємося, що він сподобався не тільки нашим дітям, але і вам, шановні батьки. А тепер нашим артистам пора відпочити, вони підуть в групу.

- А ми з вами трохи відпочинемо, послухаємо легку спокійну музику, відновимо дихання і продовжимо роботу. А для цього нам допоможуть діти молодшої групи. Вони покажуть йогу пальців або мудри.

«Мудри» (виконують діти молодшої групи).

- Щоденно по мірі забруднення і перед прийомом їжі моєму з дітьми руки.

Краще мити руки - двічі. Коли вчені займалися даною проблемою, то виявили, що одноразова миття рук не має практично ніякого ефекту, навіть якщо люди використовували антибактеріальне мило. Тому мийте руки двічі підряд, якщо хочете відігнати хвороби.

Наш кухар готують для дітей смачну і корисну для організму їжу. Адже повноцінне харчування – ось ще один аспект здорового способу життя, і ви включайте в раціон продуктів, багатих вітамінами, мінеральними солями, а також білком. Всі страви для дітей готуйте з натуральних продуктів, нерафінованих, без добавок, спецій, консервантів.

Для вас, шановні батьки, ми з дітьми приготували невеличкий сюрприз.

Звучить запис улюблених записів дітей на магнітофоні.

Виступ «Збалансованне харчування дошкільників.

Вітамінна абетка здоров'я» (ст. медсестра.)

- Ви сьогодні отримали багато корисної інформації щодо збереження здоров'я наших дітей.

Тож давайте підведемо підсумок підберемо ключі здоров'я. На свої столах ви знайдете вирізанні з паперу ключі здоров'я.

- Вам необхідно на ключах записати складові здорового способу життя і прикріпити їх біля замка «Здоров'я».

(батьки зачитують напис і прикріплюють навколо замка)

На прикінці зборів, хотілося б дати декілька рекомендацій:

Рекомендації для батьків:

1. Дотримуйтесь режиму дитячого садка у вихідні дні.
2. Обіймайте дитину не менше 8 разів на день.
3. Робіть з дитиною хвилинки здоров'я (масаж, гімнастика).
4. Грайте з дитиною не менше 30 хвилин в день в спільні ігри.
5. Заохочуйте дитину до занять спортом, дотримуючи міру і обережність, не допускаючи її перевантаження та втоми.
6. Забезпечте дитині в родині комфортну та психологічну обстановку.
7. Ведіть здоровий спосіб життя, так як ви є прикладом для своєї дитини.

Шановні батьки! Бажаю вам:

З - завзятості, злагоди, звитяги

Д - добра, достатку, добробуту

О - омріяності, обнадійливості

Р - радості, розвитку, рішучості,

О - оригінальності, оновлення

В - віри, вірності, відваги, відданості

Я - яскравості, ясності

Бажаю вам – здоров'я.